บทที่ 3

แนวความคิดเรื่องพยานหลักฐานประกอบและ น้ำหนักของพยานหลักฐานในคดีอาญา

หลักทั่วไปเกี่ยวกับการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีอาญา

ในปัญหาการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน (weight of evidence) นี้ เป็นเรื่องของข้อเท็จจริงและขึ้นอยู่กับดุลพินิจของผู้มีหน้าที่วินิจฉัยข้อเท็จจริง (trier of fact) จะตัดสินว่าพยานชิ้นใดมีความน่าเชื่อถือ (credibility) เพียงใด และต้องใช้พยานมากน้อยแค่ไหนที่จะพอเพียง (sufficiency) แก่การตัดสิน ดังนั้น ในส่วนที่เกี่ยวกับน้ำหนักของพยานหลักฐานจึงไม่อาจวางกฎเกณฑ์ของการตัดสินได้แน่นอนเช่นในปัญหาการรับฟังพยานหลักฐาน (admissibility) แต่การชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานก็ยังต้องคำนึงถึงความนึกคิดของบุคคลธรรมดาในเรื่องการค้นคว้าหาเหตุผลหรือการใช้สามัญสำนึก (common sense) กฎเกณฑ์ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลหรือ "ตรรกศาสตร์" (logic) รวมทั้งประสบการณ์ (experiece) [1]

อย่างไรก็ตาม ยังมีหลักเกณฑ์ทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการชั่งน้ำหนักพยานอยู่บ้าง เช่น หลักเกณฑ์เกี่ยวกับหน้าที่นำสืบและภาระการพิสูจน์ (burden of proof) และหลักเกณฑ์เกี่ยวกับมาตรฐานการพิสูจน์ (standard of proof) เป็นต้น ซึ่งในคดีแพ่งและคดีอาญาจะมีหลักเกณฑ์ที่แตกต่างกัน ดังจะสรุปได้ต่อไปนี้

---

[1] ประมูล สุวรรณศร, "การค้นหาความจริงโดยพยานหลักฐาน," บทบัณฑิตย์ 25 : 4 (2511) : 759.

1. หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน

ในเรื่องหน้าที่นำสืบและการพิสูจน์นั้น (bruden of proof) มีหลักทั่วไปที่ใช้ทั้งในคดีแพ่งและคดีอาญา คือ "ผู้ใดกล่าวอ้าง ผู้นั้นต้องพิสูจน์ ผู้ปฏิเสธหามีหน้าที่ต้องพิสูจน์ไม่" (ei qui affirmat non ei qui negat incunbit probatio) [2] ซึ่งหลักนี้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 84 ก็ได้บัญญัติรับรองไว้แล้วว่า "ถ้าคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งกล่าวอ้างข้อเท็จจริงอย่างใด ๆ เพื่อสนับสนุนคำฟ้องหรือคำให้การของตน ให้หน้าที่นำสืบนั้นตกอยู่แก่คู่ความฝ่ายที่กล่าวอ้าง" แต่เนื่องจากประเด็นข้อพิพาทในคดีแพ่งและคดีอาญามีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ในคดีแพ่ง ศาลจะกำหนดให้คู่ความฝ่ายใดนำพยานมาสืบในประเด็นข้อใดก่อนหรือหลังก็ได้ [3] ฉะนั้น ในทางปฏิบัติ ศาลจึงต้องตรวจดูให้แน่ใจเสียก่อน (ในการชี้สองสถาน) ว่าในคดีนั้น มีประเด็นที่จะต้องนำสืบอยู่กี่ประเด็น แต่ละประเด็นภาระการพิสูจน์ตกอยู่แก่ฝ่ายใด ฝ่ายนั้นก็มีหน้าที่นำสืบตามที่ตนกล่าวอ้าง ถ้าตนสืบไม่ได้หรือสืบได้แต่พยานเบิกความแตกต่างจนไม่น่าเชื่อ ฝ่ายนั้นก็ต้องแพ้คดี [4]

---

[2] G.D. Nokes, An Introduction to Evidence, P.462. และวิสุทธิ์ รัตนากร, คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน, หน้า 81.

[3] ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 183

[4] มานิช จรมาศ, "การชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน," บทบัณฑิตย์ 33 ตอน 2 (2519) : 196. และดู ประพนธ์ ศาตะมาน, "การชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน," หน้า 871.

ส่วนในคดีอาญา ประเด็นในคดีอาญาที่สำคัญมีเพียงได้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นและจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้นหรือไม่ ดังนั้น เมื่อโจทก์เป็นผู้ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยโดยอ้างว่าจำเลยกระทำผิด โจทก์จึงมีภาระการพิสูจน์ [5] และในคดีอาญาโจทก์ต้องนำสืบก่อนเสมอ [6]

ในเรื่องมาตรฐานการพิสูจน์ (standard of proof) ในคดีแพ่งศาลจะตัดสินให้คู่ความฝ่ายใดชนะคดีก็โดยการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานของโจทก์จำเลยดูว่า พยานหลักฐานของฝ่ายใดมีเหตุผลน่าเชื่อกว่ากัน [7] (preponderance of evidence)

สำหรับในคดีอาญานั้น เนื่องจากในคดีอาญามีข้อสันนิษฐานว่าจำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์อีกทั้งมีคำกล่าวซึ่งเป็นที่ยอมรับกันในอารยประเทศว่า ปล่อยคนผิดสิบคนดีกว่าลงโทษคนบริสุทธิ์เพียงคนเดียว โจทก์จึงมีภาระหนักในการที่จะต้องนำสืบพิสูจน์ความผิดของจำเลยให้ได้แจ้งชัดจนถึงปราศจากข้อสงสัยตามสมควร [8] (prove the quilt of the accused beyond reasonable doubt) ซึ่งหลักนี้ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 227 ได้บัญญัติรับรองไว้ว่า

---

[5] คำพิพากษาฎีกาที่ 1098/2481 อธิบายว่า ในคดีอาญาข้อเท็จจริงที่โจทก์กล่าวอ้างมาในคำฟ้องนั้น เป็นหน้าที่ของโจทก์จะต้องนำสืบให้ได้ความตามที่กล่าวอ้าง เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้ให้หน้าที่นำสืบตกอยู่แก่จำเลย

[6] ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 174

[7] คำพิพากษาฎีกาที่ 899/2487 วางหลักการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีแพ่งว่าในคดีแพ่ง ศาลต้องดูพยานหลักฐานของทุก ๆ ฝ่ายแล้ววินิจฉัยว่าพยานหลักฐานทั้งหมดนั้นเจือสมหนักไปข้างฝ่ายใด แม้จะไม่ถึงกับปราศจากข้อสงสัย ศาลก็ยังชี้ขาดให้ฝ่ายนั้นเป็นผู้ชนะคดีได้

[8] G.D. Nokes, An Introduction to Evidence, P. 483.

"ให้ศาลใช้ดุลพินิจวินิจฉัยชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานทั้งปวง อย่าพิพากษาลงโทษจนกว่าจะแน่ใจว่ามีการกระทำผิดจริง และจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้น

เมื่อมีความสงสัยตามสมควรว่าจำเลยได้กระทำผิดหรือไม่ ให้ยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้จำเลย"

คำพิพากษาฎีกาที่ 899/2487 การวินิจฉัยคดีแพ่งและคดีอาญาต่างกัน ในคดีอาญาโจทก์จะต้องพิสูจน์จนปราศจากข้อสงสัยว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริง แต่ในคดีแพ่งนั้นเป็นเรื่องชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน โดยศาลต้องดูพยานหลักฐานของทุก ๆ ฝ่าย แล้ววินิจฉัยว่าพยานหลักฐานทั้งหมดนั้นหนักไปข้างฝ่ายใด แม้จะไม่ถึงกับปราศจากข้อสงสัย ศาลก็ยังชี้ขาดให้ฝ่ายนั้นเป็นผู้ชนะคดีได้

ส่วนจำเลยในคดีอาญาจะมีภาระการพิสูจน์ก็ต่อเมื่อ จำเลยให้การรับสารภาพว่าได้กระทำผิดตามฟ้องโจทก์ แต่ยกข้อต่อสู้ว่าตนไม่ต้องรับโทษสำหรับความผิดตามฟ้อง เช่น ต่อสู้ว่ากระทำความผิดด้วยความจำเป็นตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 67 เป็นต้น อาจารย์ประพนธ์ ศาตะมาน กล่าวว่า [9] "ก่อนตัดสินคดีอาญา เฉพาะในเรื่องการชั่งน้ำหนักคำพยานควรพิจารณาดังนี้ พยานโจทก์ ดี พยานจำเลย ไม่ดี ลงโทษได้, พยานโจทก์ ไม่ดี พยานจำเลย ไม่ดี ยกฟ้อง, พยานโจทก์ ดี พยานจำเลย ดี ต้องดูว่าพยานจำเลยหักล้างพยานโจทก์ได้หรือไม่ ถ้าไม่ได้ก็ลงโทษจำเลยได้" หมายความว่า เมื่อโจทก์นำสืบได้ในเบื้องต้นแล้วจำเลยจึงมีหน้าที่นำสืบแก้หรือหักล้างพยานโจทก์ โดยจำเลยนำสืบให้เห็นเพียงว่าพยานโจทก์ยังมีข้อสงสัยอยู่ตามสมควรก็เพียงพอที่จะให้ศาลยกฟ้องโจทก์ได้แล้ว แต่หากโจทก์นำสืบพังไม่ได้ว่าจำเลยกระทำผิดเสียแต่แรก ศาลก็อาจยกฟ้องโจทก์ไปเลย โดยไม่ต้องสืบพยานจำเลย [10]

---

[9] ประพนธ์ ศาตะมาน, "การชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน," หน้า 870.

[10] โสภณ รัตนากร, คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน, หน้า 94.

ดังนั้น ในคดีอาญา ข้อเท็จจริงที่โจทก์กล่าวอ้างมาในฟ้องนั้น เป็นหน้าที่ของโจทก์ที่จะต้องนำสืบให้ได้ความจริงตามที่กล่าวอ้าง เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้ให้หน้าที่นำสืบตกอยู่แก่จำเลย (คำพิพากษาฎีกาที่ 1089/2481, 1550/2495, 2019/2514)

นักกฎหมายบางท่านมีความเห็นว่า เมื่อภาระการพิสูจน์ในคดีอาญาตกแก่โจทก์เสมอไปแล้ว การชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีอาญาโดยทั่ว ๆ ไป จึงอยู่ที่การพิจารณาพยานหลักฐานโจทก์ว่าพยานหลักฐานโจทก์ดังกล่าวฟังได้เพียงใดหรือไม่ โดยศาลแทบจะไม่ได้หยิบยกพยานจำเลยขึ้นวินิจฉัยเลย การวินิจฉัยพยานหลักฐานในคดีอาญาจึงเรียกไม่ได้สนิทปากว่าเป็นการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน เว้นแต่ในคดีที่จำเลยให้การพัวพันเข้ามา เช่น คดีประทุษร้ายต่อร่างกายหรือชีวิตซึ่งจำเลยให้การว่ากระทำเพื่อป้องกันตัว หรือคดีความผิดทางเพศซึ่งจำเลยให้การว่าผู้เสียหายยินยอมซึ่งกรณีดังกล่าว ศาลจำเลยใช้วิธีชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานทั้งสองฝ่ายว่าพยานหลักฐานฝ่ายใดจะมีเหตุผลและน้ำหนักน่าเชื่อถือยิ่งกว่ากัน [11]

2. <u>ข้อพิจารณาเกี่ยวกับจำนวนและชนิดของพยานหลักฐาน และหลักเรื่องพยานประกอบ</u>

การจะวินิจฉัยว่าพยานหลักฐานใดมีความน่าเชื่อถือหรือไม่ มีน้ำหนักมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความน่าเป็นไปได้และความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานนั้นเอง รวมทั้งความเป็นปกติหรือผิดปกติ ความสมเหตุสมผล มีความรับกันหรือขัดแย้งกับพยานหลักฐานอื่นหรือไม่ น้ำหนักของพยานหลักฐาน บางกรณีก็ขึ้นอยู่กับจำนวนพยานหลักฐาน พยานประกอบและชนิดของพยานเหมือนกัน

---

[11] มาโนช จรมาศ, "การชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน," หน้า 195-196.

เดิมมีสุภาษิตโรมันกล่าวว่า testis unus tests nullus หรือ A single witness didnot suffice for proof หรือพยานเดี่ยวหลักฐานไม่พอ [12] แต่ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า ศาลมิได้ถือเอาจำนวนพยานหลักฐานเป็นสำคัญ พยานหลักฐานมากแต่เป็นพยานหลักฐานที่ไม่น่าเชื่อถือ หรือแตกต่างขัดแย้งกันเองก็มีน้ำหนักสู้พยานหลักฐานน้อยแต่มีเหตุผลน่าเชื่อถือไม่ได้ ศาลฎีกาก็เคยวินิจฉัยว่าศาลเชื่อคำพยานปากเดียวก็ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 104 [13] (คำพิพากษาฎีกาที่ 293/2518) อย่างไรก็ตาม หากเป็นกรณีที่มีพยานรู้เห็นเหตุการณ์หลายคน แต่คู่ความไม่อาจนำพยานมาสืบได้ก็อาจเป็นผลเสียแก่คดีได้ โดยเฉพาะในคดีอาญา ซึ่งแม้จะไม่มีกฎหมายบัญญัติว่า ถ้าโจทก์มีพยานปากเดียวศาลจะลงโทษจำเลยไม่ได้ แต่เมื่อภาระการพิสูจน์ตกอยู่แก่โจทก์ที่จะต้องนำพยานหลักฐานเข้าสืบเพื่อแสดงให้ศาลเห็นว่า จำเลยได้เป็นผู้กระทำความผิดนั้น และต้องพิสูจน์ให้เห็นเช่นนั้นจนปราศจากข้อสงสัยตามสมควร (proof beyond a reasonable doubt) อีกทั้งในคดีที่กฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างต่ำไว้ให้จำคุกตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป หรือโทษสถานหนักกว่านั้น แม้จำเลยจะให้การรับสารภาพ โจทก์ก็ยังต้องนำพยานหลักฐานมาสืบให้เป็นที่พอใจของศาลว่าจำเลยได้กระทำผิดจริง [14] ดังนั้น หากโจทก์สามารถหาพยานมาได้มากกว่า

---

[12] วงษ์ วีระพงศ์, พยานหลักฐานในคดีอุกฉกรรจ์, หน้า 331.

[13] ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 104 บัญญัติว่า "ให้ศาลมีอำนาจเต็มที่ในอันที่จะวินิจฉัยว่า พยานหลักฐานที่คู่ความนำมาสืบนั้นจะเกี่ยวกับประเด็นและเป็นอันเพียงพอให้เชื่อฟังเป็นยุติได้หรือไม่ แล้วพิพากษาคดีไปตามนั้น" และมีคำพิพากษาฎีกาที่ 1104/2525 วินิจฉัยว่า คดีปล้นทรัพย์ เหตุเกิดเวลากลางวัน แม้โจทก์มีผู้เสียหายปากเดียวเป็นประจักษ์พยานยืนยันว่ามีโอกาสเห็นหน้าจำเลยนาน 1 นาที ไปแจ้งต่อพนักงานสอบสวนว่าจำหน้าคนร้ายได้ วันรุ่งขึ้นเมื่อเห็นจำเลยก็ชี้ให้ตำรวจจับกุมตัว ดังนั้นฟังลงโทษจำเลยได้

[14] ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 176

หนึ่งและสามารถนำสืบให้เห็นได้ว่าพยานนั้นเบิกความยืนยันข้อเท็จจริงในเรื่องเดียวกัน ตรงกัน และถ้าคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งไม่อาจถามค้านให้พยานแตกกันได้ ทั้งไม่มีพยานมาสืบหักล้าง พยานของโจทก์ย่อมมีน้ำหนักน่าเชื่อ และศาลอาจฟังได้ว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้นจริง ดังนั้นในบางกรณี ที่โจทก์อ้างพยานหลักฐานบางอย่างซึ่งมีแนวคำพิพากษาฎีกาวางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานไว้ว่า เป็นพยานหลักฐานที่มีข้อบกพร่องบางประการ ต้องมีพยานหลักฐานประกอบจึงจะมีน้ำหนักให้ฟังลงโทษในคดีอาญาได้ โจทก์ก็ต้องคำนึงถึงพยานประกอบด้วยว่าต้องนำสืบให้ศาลเห็นมากเท่าใด

น้ำหนักและความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานที่มีข้อบกพร่องบางประการตามแนวคำพิพากษาฎีกาไทย

ข้อเท็จจริงบางอย่างซึ่งตามกฎหมายหรือหลักที่ศาลฎีกาเคยดำเนินมาจะต้องมีพยานประกอบจึงจะฟังได้นั้น การสืบพยานประกอบเช่นนี้จึงเป็นเรื่องที่สืบได้ ถ้าไม่สืบกลับจะเสียผล คือข้อเท็จจริงนั้นอาจรับฟังไม่ได้

แม้จะถือว่าในปัญหาการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน เพื่อหาว่าข้อเท็จจริงที่คู่ความพิพาทกันในคดีเป็นอย่างไรนั้น ถือเป็นเรื่องที่อยู่ในดุลพินิจของศาลและเป็นปัญหาข้อเท็จจริง เช่นในกฎหมายเยอรมันมีหลัก Free Appreciation of Evidence ซึ่งให้อำนาจศาลอย่างกว้างขวางที่จะประเมินค่าพยานแต่ละชิ้นตามดุลพินิจอิสระและชอบด้วยเหตุผล (free and resonable discretion) โดยไม่ถูกผูกมัดอยู่กับกฎเกี่ยวกับพยานประกอบ (corroboration) หรือบทตัดพยาน (Exclusianary Rules) แสดงให้เห็นถึงหลักว่าการชั่งน้ำหนักพยานเป็นดุลพินิจของศาลและแม้แต่ในอังกฤษซึ่งมีกฎหมายพยานที่ซับซ้อนก็ยังยอมรับเช่นกันว่า ในส่วนของการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานแล้ว ต้องปล่อยให้เป็นเรื่องที่อยู่ในดุลพินิจของผู้วินิจฉัยข้อเท็จจริง (Trier of Fact) ซึ่งอาจเป็นลูกขุนหรือศาลก็ได้ [15] สำหรับใน

---

[15] จรัญ ภักดีธนากุล, "พยานปากต่อปากยันกันในคดีอาญา : ปัญหาหนึ่งในการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน," หน้า 132 - 133.

ประเทศไทย ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 104 และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 227 ก็ได้ปรากฏหลักดังกล่าวอย่างชัดแจ้ง และได้รับการยืนยันจากแนวคำพิพากษาฎีกามาโดยตลอด [16]

อย่างไรก็ตาม เมื่อคำพิพากษาของไทยต้องแสดงรายละเอียดและเหตุผลของการวินิจฉัยข้อเท็จจริง ศาลฎีกาจึงได้วางหลักการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีอาญาขึ้นมาประการหนึ่ง เรียกว่า พยานประกอบ [17] กล่าวคือ พยานหลักฐานที่มีข้อบกพร่องบางประการ ต้องมีพยานหลักฐานอื่นมาประกอบจึงจะมีน้ำหนักให้ฟังลงโทษจำเลยในคดีอาญาได้ เช่น คำรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวน (คำพิพากษาฎีกาที่ 480/2496), คำให้การของผู้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันกับจำเลย (คำพิพากษาฎีกาที่ 401/2496) คำพยานอันเป็นคำบอกเล่า (คำพิพากษาฎีกาที่ 3053/2535, 3451/2535) คำชัดทอดของจำเลยด้วยกัน (คำพิพากษาฎีกาที่ 362/2536)

ในเรื่องพยานที่จะนำเข้าสืบในคดีอาญานั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 บัญญัติว่า "พยานวัตถุ พยานเอกสาร หรือพยานบุคคลซึ่งน่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์ให้อ้างเป็นพยานหลักฐานได้ แต่ต้องเป็นพยานชนิดที่มิได้เกิดขึ้นจากการจูงใจ มีคำมั่นสัญญา ขู่เข็ญ หลอกลวง หรือโดยมิชอบประการอื่น และให้สืบตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ หรือกฎหมายอื่นอันว่าด้วยการสืบพยาน" มาตรา 226 นี้ เปิดโอกาสให้โจทก์หรือจำเลยอ้างพยานหลักฐานได้อย่างกว้างขวาง ไม่จำเป็นว่าจะต้องเป็นประจักษ์พยาน แม้พยานอื่น ๆ ที่จะพิสูจน์ให้เห็นได้ว่า จำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์ย่อมนำสืบให้ศาลรับฟังได้ทั้งสิ้น ดังนั้น กรณีของพยานบอกเล่า เช่น คำให้การของพยานในชั้นสอบสวนซึ่งไม่ได้ตัวมาเบิกความในชั้น

---

16 คำพิพากษาฎีกาที่ 1119/2514, 293/2518, 3943/2528 และ 386/2529

17 พรเพชร วิชิตชลชัย, คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน, หน้า 281.

ศาล หรือกรณีคำให้การของผู้ต้องหรือจำเลยในชั้นสอบสวน ย่อมสามารถอ้างเข้ามาเป็นพยานหลักฐานในชั้นศาลได้ ส่วนจะมีความน่าเชื่อถือหรือมีน้ำหนักมากน้อยเพียงใดนั้นเป็นการใช้ดุลพินิจพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งในกรณีของคำให้การพยานชั้นสอบสน คำให้การผู้ต้องหาหรือจำเลยในชั้นสอบสวนนั้น แนวคำพิพากษาฎีกาไทยส่วนใหญ่มักจะวางเป็นหลักว่า จะต้องมีพยานประกอบจึงจะสามารถรับฟังลงโทษจำเลยได้ แนววินิจฉัยเกี่ยวกับหลักพยานประกอบนี้อาศัยหลักการเดียวกับหลัก CORROBORTION ของประเทศอังกฤษ ในกฎของทางปฏิบัตินั่นเอง กล่าวคือ ไม่ถือเป็นหลักกฎหมายที่เคคร่งครัดว่าถ้าไม่มีจะรับฟังลงโทษไม่ได้ แต่ถือว่าควรจะมีพยานประกอบ

1. <u>คำให้การของพยานในชั้นสอบสวน</u>

ถ้อยคำของพยานที่ให้การไว้ในชั้นสอบสวน ถ้อยคำพยานต่าง ๆ ที่พนักงานสอบสวนได้สอบสวนรวมไว้ในสำนวนการสอบสวนนั้น ถือว่าเป็นถ้อยคำของพยานที่ให้การไว้ในชั้นสอบสวนเมื่อนำมาสู่ศาลแล้ว ศาลจะรับฟัง เพราะไม่มีกฎหมายห้ามมิให้ศาลรับฟัง

หลักสำคัญก็คือ พยานที่ให้การไว้ในชั้นสอบสวนที่ศาลจะรับฟังนี้ต้องเป็นพยานที่ได้มาโดยชอบ กล่าวคือ พยานที่ให้การและพนักงานสอบสวนบันทึกไว้นั้นจะต้องเป็นการให้ถ้อยคำด้วยความสมัครใจมิใช่เกิดจากการที่พนักงานสอบสวนตักเตือน พูดให้ท้อใจ หรือใช้กลอุบายอื่นเพื่อป้องกันมิให้บุคคลนั้นให้ถ้อยคำ ซึ่งอยากจะให้ด้วยความเห็นใจ ตามที่บัญญัติใช้ในมาตรา 135 มิฉะนั้นจะเป็นถ้อยคำพยานที่ศาลไม่รับฟัง

ในทางปฏิบัติ ศาลจะนำถ้อยคำพยานในชั้นสอบสวนไปประกอบการพิจารณาว่า พยานจะให้การตรงกันกับในชั้นสอบสวนหรือไม่ เพื่อให้พยานมีน้ำหนักยิ่งขึ้น แต่ถ้าพยานให้การแตกต่างกับชั้นสอบสวนมาก จะทำให้น้ำหนักถ้อยคำพยานลดน้อยถอยลงไปได้และปรากฏว่ามีคดีหลายเรื่องหากปรากฏว่าพยานเบิกความกลับคำให้การจากชั้นสอบสวน ศาลอาจเชื่อว่า คำให้การของพยานในชั้นสอบสวนเป็นความจริงและลงโทษได้

เดิมทีเดียวจะวินิจฉัยในทำนองว่า คำให้การของพยานรจทก์ที่ให้การไว้ในชั้นสอบสวนรับฟังเป็นพยานในชั้นศาลไม่ได้ แต่อาจฟังว่าเคยให้การไว้เช่นนั้น เพื่อพิเคราะห์สอดคล้องถึงข้อเท็จจริงอย่างเช่น เอกสารทางราชการอื่น (ฎีกาที่ 51/2498) หรือศาลจะรับฟังได้แต่เพียงเป็นพยาน ประกอบคำเบิกความของพยานในชั้นศาล แต่ศาลจะไม่ฟังคำพยานรจทก์ที่เบิกความต่อศาล แล้วกลับไปเอาคำพยานชั้นสอบสวนมาฟังลงโทษจำเลยนั้นหาได้ไม่ (ฎีกาที่ 660/2496) หากมีแต่เพียงบันทึกถ้อยคำของพยานปากนั้นในชั้นสอบสวนส่งเป็นพยานเท่านั้น ส่วนพยานอื่นของรจทก์ไม่มีผู้ใดรู้เห็นเกี่ยวกับการกระทำผิดของจำเลย ไม่พอฟังลงโทษจำเลยได้ (ฎีกาที่ 1404/2512) แม้จำเลยจะยินยอมให้ถือเอาคำให้การของพยานชั้นสอบสวนเป็นคำเบิกความของพยานในศาลเพราะพยานไม่ได้เข้าเบิกความต่อศาลเอง (ฎีกาที่ 1264/2514) ทั้งนี้เพราะคำให้การของพยานในชั้นสอบสวนเป็นพยานบอกเล่าเท่านั้น ถ้าไม่มีพยานอื่นรู้เห็นก็ไม่พอฟังลงโทษ (ฎีกาที่ 656/2519, 2069/2523) และหากพยานนั้นจะตายไปแล้ว คงรับฟังได้เพียงเป็นพยานประกอบ (ฎีกาที่ 702/2525) โดยถือว่า เมื่อไม่ได้ตัวผู้ให้การมาเบิกความที่ศาลเพราะตายเสียก่อน ก็อาจใช้ได้ แต่มีน้ำหนักน้อย และใช้เป็นคำประกอบคำเบิกความของพยานอื่นได้ (ฎีกาที่ 692/2499)

ต่อมาความคิดเห็นย่อมเปลี่ยนแปลงไปโดยทำนองว่า หากมีเฉพาะคำให้การของพยานในชั้นสอบสวนเท่านั้น ด้วยมีเหตุผลที่ให้เชื่อได้ว่า พยานจะให้การไว้ในชั้นสอบสวนจะเป็นความจริงแล้ว เช่น พยานแกล้งกลับคำในชั้นศาล หรือไม่อาจจะตามพยานได้พบ และมีหลักฐานอื่นประกอบทำให้เกิดความเชื่อว่า ความจริงเป็นที่พยานให้การไว้ในชั้นสอบสวน ศาลลงโทษได้

แนวความคิดเห็นใหม่นี้เกิดจากที่สภาพของสังคมผันแปรไปจากเดิมเป็นอันมากด้วยอิทธิพลในการทำลายล้างพยาน หรือจ้างพยานให้กลับคำ เพราะพยานต้องเกรงกลัวฝ่ายจำเลยไม่ว่าจะใช้อิทธิพลในทางการเมืองหรือทางสังคมประการใดก็ตาม ในขณะนั้นเกิดขึ้นได้ง่าย และบ้านเมืองไม่มีระบบการช่วยเหลือคุ้มครองพยานได้อย่างเพียงพอพยานจึงอาจถูกฆ่าตาย หรือ

จำเป็นต้องหลบหนี หรือจำต้องกลับคำในชั้นศาล เนื่องจากถูกบังคับตามสภาพของสังคม ดังนั้น จึงไม่อาจจะโทษพยานในเรื่องนี้ได้ แม้จะเป็นหน้าที่ของพยานก็ตามที่จะต้องมาเบิกความ แต่อิทธิพลเหล่านั้นรัฐก็ไม่อาจปราบปรามได้ จึงจำเป็นต้องอาศัยข้อเท็จจริงที่น่าเชื่อได้ตามสภาพของเรื่องนั้น

เหตุนี้แนวความคิดเห็นในสมัยปัจจุบันจึงไม่เคร่งครัดเหมือนแต่ก่อน ซึ่งจะออกแนวความคิดเห็นว่า ถ้อยคำของพยานที่พนักงานสอบสวนได้จดบันทึกไว้ในชั้นสอบสวนนั้น ถ้าเป็นพยานที่ได้มาจากการสอบสวนโดยชอบ ศาลรับฟัง ทั้งนี้ เพราะไม่มีกฎหมายใดห้ามศาลมิให้รับฟังคำให้การของพยานในชั้นสอบสวนประกอบการพิจารณาของศาลแต่ประการใด

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้จะเป็นพยานที่รับฟังได้ แต่คำให้การของพยานในชั้นสอบสวนคงเป็นเพียงพยานบอกเล่าเท่านั้นที่ใช้เป็นพยานประกอบคำเบิกความของพยานในชั้นศาลได้ (ฎีกาที่ 656/2519) หากมีเพียงพยานที่ให้การไว้ในชั้นสอบสวนเท่านั้น ยังไม่พอฟังลงโทษจำเลยได้ (ฎีกาที่ 3785/2532) ทั้งนี้หากพยานนั้นไม่ได้มาเบิกความในชั้นศาลอาจจะเป็นเพราะตายเสียก่อน ย่อมมีน้ำหนักน้อย จะใช้เป็นพยานประกอบคำเบิกความของพยานอื่นเท่านั้น (ฎีกาที่ 692/2499) เป็นต้นว่า คำให้การชั้นสอบสวนของพยานที่ไม่ได้ตัวมาสืบเพราะอิทธิพลของคนร้าย หากมีประจักษ์พยาน ย่อมรับฟังคำให้การนั้นประกอบประจักษ์พยาน ลงโทษจำเลยได้ (ฎีกาที่ 902/2527) แต่ลำพังคำให้การของพยานในชั้นสอบสวนอย่างเดียวไม่มีน้ำหนักพอจะฟังลงโทษได้

2. คำรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวน

ถ้อยคำของผู้ต้องหาในชั้นสอบสวน ในกรณีที่ผู้ต้องหาให้การไว้ในชั้นสอบสวน และพนักงานสอบสวนได้บันทึกคำให้การนั้นไว้ตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ไม่ว่าคำให้การนั้นจะรับสารภาพหรือปฏิเสธ คำให้การของผู้ต้องหาชั้นสอบสวน ศาลรับฟังได้ เพราะไม่มีกฎหมายห้ามมิให้รับฟังแต่อย่างใด

ทั้งนี้ ย่อมเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 134 ที่บัญญัติว่า "เมื่อผู้ต้องหาถูกเรียกหรือส่งตัวมา หรือเข้าหาพนักงานสอบสวนเอง หรือปรากฏว่าผู้ใดซึ่งมาอยู่ต่อหน้าเจ้าพนักงานเป็นผู้ต้องหา ให้ถามชื่อตัว นามสกุล ชาติ บิดามารดา อายุ อาชีพ ที่อยู่ ที่เกิด และแจ้งข้อหาให้ทราบ และต้องบอกให้ทราบก่อนว่า ถ้อยคำที่ผู้ต้องหากล่าวนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานยันเขาในการพิจารณาได้ เมื่อผู้ต้องหาเต็มใจให้การอย่างใด ก็ให้จดคำให้การไว้ ถ้าผู้ต้องหาไม่เต็มใจให้การเลย ก็ให้บันทึกไว้"

จากบทบัญญัติดังกล่าวที่ว่า "ถ้อยคำที่ผู้ต้องหากล่าวนั้น อาจใช้เป็นพยานหลักฐานยันเขาในการพิจารณาได้" เท่ากับชี้ให้เห็นว่า พยานในลักษณะนี้ศาลรับฟังเพราะสามารถใช้ยันกันได้ ซึ่งมีความหมายว่า การใช้ยันนั้น หากผู้ต้องหาเบิกความในชั้นศาลแตกต่างกับที่ให้การไว้ในชั้นสอบสวน ย่อมแสดงให้เห็นว่าการกระทำของจำเลยที่ให้การคนละอย่างกันนั้น เป็นลักษณะของพยานที่มีพิรุธ ศาลอาจจะไม่เชื่อคำเบิกความของจำเลยในชั้นศาลว่าเป็นความจริงก็ได้ และมีส่วนสำคัญที่จะนำไปชั่งน้ำหนักคำพยานด้วย เพราะหากคำให้การของจำเลยไม่น่าเชื่อถือแล้วจะไปเสริมน้ำหนักคำพยานโจทก์ให้มีความมั่นคงเพิ่มขึ้น

อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่ศาลรับฟังคำให้การของผู้ต้องหานี้จะต้องได้ความว่าผู้ต้องหาให้การด้วยความสมัครใจ และพนักงานสอบสวนจะต้องได้สอบสวนมาโดยชอบด้วยกฎหมาย โดยจะต้องมิใช่ได้มาโดยเกิดขึ้นจากการจูงใจ มีคำมั่นสัญญา ขู่เข็ญ หลอกลวง หรือโดยมิชอบประการอื่น หากคำให้การของผู้ต้องหาได้มาในลักษณะดังกล่าวนี้ศาลจะไม่รับฟัง

ตามกฎหมายอังกฤษกำหนดว่า การสอบปากคำผู้ต้องหานั้น จะต้องมีการปฏิบัติตามกฎของศาล (judges' rules) ด้วย เช่น เมื่อตำรวจมีหลักฐานว่าผู้ใดกระทำผิด ถ้าตำรวจจะสอบถามผู้นั้นจะต้องเตือนก่อนว่า คำตอบของเขาอาจใช้เป็นพยานยันเขาได้ และเมื่อมีการตั้งข้อหาแล้ว ก็ต้องมีการเตือนดังกล่าวนั้นอีก แต่การไม่ปฏิบัติตามกฎของศาลไม่ถึงกับทำให้ถ้อยคำของผู้ต้องหารับฟังไม่ได้ เพียงแต่ศาลอาจไม่รับฟัง

ศาลสูงสุดของสหรัฐได้วางหลักไว้ในคดี Miranda v. Arizona ซึ่งต่อมาได้มีการขยายความออกไปตามคดี Escobedo v. Illinois และ Orozco v. Taxas และจำกัดให้แคบลง โดยคดี Harriss v. Newyork ว่า ก่อนจะสอบปากคำผู้ต้องหา ตำรวจจะต้องแจ้งให้ผู้ต้องหาทราบถึงสิทธิที่จะไม่ตอบคำถาม และสิทธิที่จะปรึกษาทนายด้วย ตามรัฐธรรมนูญที่แก้ไข ครั้งที่ 5 ก็บัญญัติว่า บุคคลใด ๆ ไม่อาจถูกบังคับให้เป็นพยานปรักปรำตนเอง

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 134 ต้องมีการเตือนผู้ต้องหาว่า คำให้การของเขาอาจใช้เป็นพยานหลักฐานยันเขาได้ และผู้ต้องหาจะไม่ให้การก็ได้ แต่หาได้บัญญัติไว้เป็นการชัดเจนไม่ว่า หากไม่มีการเตือนคำให้การของผู้ต้องหาจะใช้ได้หรือไม่เพียงใด ตามแนวคำพิพากษาฎีกาเดิม ศาลฎีกาเคยวินิจฉัยว่า คำรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวนที่จดไว้โดยมิได้เตือนก่อนว่า อาจใช้เป็นพยานหลักฐานยันจำเลยในชั้นพิจารณานั้น จะฟังยันจำเลยไม่ได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 769/2482, 1304/2483) หากมีเหตุน่าสงสัยในพฤติการณ์ที่เจ้าพนักงานได้รับคำสารภาพนั้นมา ทั้งมิได้เตือนจำเลยก่อน จะรับฟังยันจำเลยไม่ได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 57/2498) แต่แนวคำพิพากษาฎีกาตอนหลัง ๆ มิได้เน้นว่าจะต้องมีการเตือนจำเลยก่อน โดยศาลฎีกาวินิจฉัยว่าถ้ามีพยานหลักฐานประกอบฟังได้ว่าจำเลยให้การรับสารภาพโดยสมัครใจและตามความสัตย์จริงก็รับฟังได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 1172/2491, 1559/2508, 901/2516) คำให้การชั้นสอบสวนของจำเลยที่เกิดขึ้นโดยชอบย่อมใช้ยันจำเลยได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 243/2509)

นอกจากนี้ คำให้การของผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนที่จะอ้างมาเป็นพยานได้ จะต้องมิใช่พยานที่เกิดขึ้นจากการจูงใจ มีคำมั่นสัญญา ขู่เข็ญ หลอกลวง หรือโดยมิชอบประการอื่น ดังที่

บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 และมาตรา 135 ก็บัญญัติห้ามมิให้พนักงานสอบสวนทำหรือจัดให้ทำการใด ๆ ซึ่งเป็นการล่อลวง หรือชู่เข็ญหรือให้สัญญากับผู้ต้องหาเพื่อจูงใจให้เขาให้การอย่างใด ๆ ในเรื่องที่ต้องหานั้น

ดังนั้น พนักงานสอบสวนจึงต้องสอบสวนในเรื่องนี้อย่างตรงไปตรงมา และบันทึกไปตามคำที่ผู้ต้องหาประสงค์จะให้การ การกระทำอย่างอื่นที่ไม่ชอบเพื่อให้ผู้ต้องหาให้การนั้น ย่อมไม่ถูกต้อง ทำให้บันทึกนั้นเสียหายได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำรับสารภาพชั้นสอบสวนนั้นมีน้ำหนักมากในชั้นศาล พนักงานสอบสวนจึงต้องบันทึกรายละเอียดของคำรับสารภาพให้ชัดเจน และหากผู้ต้องหาให้การด้วยความสมัครใจ ก็จะเป็นเหตุให้สามารถติดตามพยานหลักฐานอื่น ๆ มาประกอบคดีได้อีกด้วย

พยานโจทก์มีเพียงเจ้าหน้าที่ตำรวจ ผู้จับกุมจำเลยและพนักงานสอบสวนเบิกความประกอบคำรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวนและจับกุม แต่จำเลยก็ไม่ได้อ้างตัวเองเป็นพยานปฏิเสธคำรับสารภาพดังกล่าว ทั้งยังนำชี้ที่เกิดเหตุแสดงจุดที่ใช้เป็นช่องทางเข้าบ้านผู้เสียหาย งัดฝาบ้านเข้าไปลักทรัพย์และชี้จุดต่าง ๆ ตรงตามร่องรอยของคนร้าย ดังนี้ เชื่อได้ว่าจำเลยรับสารภาพชั้นจับกุมและชั้นสอบสวนตามความสัตย์จริง และรับฟังลงโทษจำเลยได้ (ฎีกาที่ 1200/2530 2530)

จึงเห็นได้ว่า คำให้การของผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนมีความสำคัญมาก ซึ่งพนักงานสอบสวนจะต้องกระทำให้ถูกต้อง ทั้งนี้เพราะคำให้การชั้นสอบสวนของจำเลยนั้น เมื่อมีการส่งระหว่างสืบต่อจำเลยเป็นการสืบเพื่อพิสูจน์ยันคำจำเลยในชั้นศาล ศาลรับฟังคำให้การชั้นสอบสวนของจำเลยได้ (ฎีกาที่ 855/2486) ทั้งนี้เป็นการฟังในลักษณะทำลายน้ำหนักคำพยานว่าให้การไม่เหมือนกันทำให้ไม่น่าเชื่อถือได้

อย่างไรก็ตาม พนักงานสอบสวนต้องหา พยานอื่นประกอบอีก เพราะลำพังแต่คำให้การรับสารภาพชั้นสอบสวนนั้น เพียงแต่ศาลรับฟังเท่านั้น อาจจะไม่มีน้ำหนักเพียงพอให้ศาลลง

รโทษได้ จะต้องมีพยานอื่นประกอบด้วยให้มีน้ำหนักดีขึ้น มิฉะนั้นจะยังไม่เพียงพอที่จะรับฟังลงรโทษจำเลยได้ (ฎีกาที่ 643/2531, ที่ 1287/2531) ทั้งนี้เพราะคำให้การรับสารภาพชั้นสอบสวนเป็นเพียงพยานบอกเล่าเท่านั้น (ฎีกาที่ 2613-2614/2531) แต่ก็เป็นข้อสนับสนุนคำเบิกความของผู้เสียหายให้มีน้ำหนักรับฟังได้ (ฎีกาที่ 1228/2536)

ดังนั้น หากมีพยานประกอบคำรับสารภาพชั้นสอบสวนบ้างอย่างนี้ศาลจะฟังลงรโทษโดยถือว่ามีน้ำหนักพอ

จำเลยให้การรับสารภาพทั้งชั้นจับกุมและชั้นสอบสวนด้วยความสมัครใจ ทั้งยังรับต่อผู้เสียหายว่าได้เอาทรัพย์ของผู้เสียหายไปจริง ดังนี้ พยานโจทก์ประกอบกันรับฟังลงรโทษจำเลยฐานลักทรัพย์ได้ (ฎีกาที่ 2750/2531) หรือมีพยานอื่นยืนยันว่าจำเลยเกี่ยวข้องใกล้ชิดกับการกระทำผิดด้วย ศาลรับฟังลงรโทษจำเลยได้ (ฎีกาที่ 1839/2529) เป็นต้นว่า นอกจากคำให้การรับสารภาพแล้ว ยังพาพนักงานสอบสวนไปยึดได้ปืนของกลาง เป็นปืนที่ใช้ยิงผู้ตาย ลูกกระสุนที่ฝังอยู่ในผู้ตายเป็นของที่ยิงมาจากปืนนี้ รวมทั้งพยานแวดล้อมอื่น รับฟังลงรโทษได้ (ฎีกาที่ 99/2534, ที่ 109/2534)

จำเลยรับสารภาพในชั้นจับกุมและชั้นสอบสวนพร้อมกับนำเจ้าพนักงานตำรวจไปตรวจค้นและยึดเครื่องยนต์ และชิ้นส่วนอุปกรณ์ของรถจักรยานยนต์ ผู้เสียหายได้เป็นของกลางคำรับสารภาพดังกล่าว แม้จะเป็นพยานบอกเล่า แต่เมื่อนำมาประกอบคำเบิกความของพยานโจทก์ซึ่งเป็นผู้จับกุมและสอบสวนพยานโจทก์จึงมีน้ำหนักรับฟังลงรโทษจำเลยได้ (ฎีกาที่ 381/2531)

3 คำชัดทอดของผู้ร่วมกระทำความผิด

ในเรื่องคำชัดทอดของผู้ร่วมกระทำความผิด ศาลฎีกาวางหลักว่า การกันผู้ต้องหามาเป็นพยายเพื่อยันเอาจำเลยอีกคนหนึ่งนั้น หรือในกรณีคำชัดทอดของผู้ต้องหาด้วยกันลำพังแต่เพียงคำชัดทอดของผู้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันเช่นนั้น ยังพังลงโทษจำเลยไม่ได้

- คำพิพากษาฎีกาที่ 40/2496 วินิจฉัยว่า ในคดีลักทรัพย์ ถ้าเพียงแต่กันผู้ต้องหาด้วยกันมาเป็นพยาน ลำพังแต่คำให้การของผู้ร้ายที่ชัดทอดกันเองเช่นนี้แล้ว คดีก็ยังไม่พอพังลงโทษจำเลยได้ แต่ถ้าโจทก์มีเจ้าทรัพย์และพนักงานสอบสวนมาเบิกความประกอบว่า จำเลยได้รับสารภาพชั้นสอบสวนโดยสมัครใจ ทั้งได้รับสารภาพต่อพนักงานสอบสวนต่อหน้าเจ้าทรัพย์ด้วย ดังนี้คดีก็พอพังลงโทษจำเลยได้

- คำพิพากษาฎีกาที่ 362/2536 โจทก์ไม่มีพยานอื่นมาสืบสนับสนุนให้เห็นว่าจำเลยที่ 6 ได้สนับสนุนจำเลยที่ 1 ถึง 5 ปล้นทรัพย์อย่างไร คงมีแต่บันทึกคำให้การชั้นสอบสวนของจำเลยที่ 1 ถึง 5 และคำให้การชั้นสอบสวนของจำเลยที่ 6 ว่าก่อนเกิดเหตุจำเลยทั้งหกได้ร่วมกันวางแผนที่จะปล้นทรัพย์ผู้เสียหาย คำให้การของจำเลยที่ 1 ถึง 5 ที่ให้การถึงจำเลยที่ 6 เป็นคำชัดทอดผู้ต้องหาด้วยกันเอง ลำพังเพียงคำให้การชั้นสอบสวนจึงมีน้ำหนักน้อย ไม่สามารถพังลงโทษจำเลยที่ 6 ได้

คำพิพากษาฎีกาที่ 401/2496 คดีลักทรัพย์ ถ้าเพียงแต่กันผู้ต้องหาด้วยกันมาเป็นพยานโจทก์ 2 ปาก คดีไม่มีน้ำหนักพอที่จะลงโทษจำเลยได้ แต่ถ้าหากโจทก์มีเจ้าทรัพย์และพนักงานสอบสวนประกอบว่า จำเลยได้รับสารภาพในชั้นสอบสวนโดยสมัครใจ ทั้งได้รับสารภาพต่อพนักงานสอบสวนต่อหน้าเจ้าทรัพย์ด้วย คดีก็พังลงโทษจำเลยฐานลักทรัพย์ได้

คำพิพากษาฎีกาที่ 2001/2514 คำเบิกความของผู้ที่ร่วมกระทำผิดด้วยกันที่พนักงานสอบสวนกันไว้เป็นพยานนั้นมีน้ำหนักน้อย ถ้ามีพยานประกอบก็รับพังลงโทษจำเลยได้ คำเบิกความของพยานโจทก์ผู้ร่วมกระทำผิดกับจำเลยประกอบกับคำรับสารภาพของจำเลยในชั้นสอบสวน และการที่จำเลยนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพชั้นสอบสวน รับพังลงโทษจำเลยฐานปล้นทรัพย์ได้

คำพิพากษาฎีกาที่ 968/2529 คำให้การของผู้เสียหายและประจักษ์พยานที่ให้ไว้ในชั้นสอบสวนรวมทั้งบันทึกการชี้ตัวจำเลยถือเป็นพยานบอกเล่าเมื่อไม่ได้ตัวผู้เสียหายและประจักษ์พยานมาเบิกความต่อศาล เพราะโจทก์ไม่สามารถติดตามตัวมาได้ย่อมเป็นพยานหลักฐานที่มีน้ำหนักน้อยเช่นกัน แต่เมื่อฟังประกอบกับคำเบิกความชัดทอดของผู้มีส่วนร่วมกระทำผิด และคำรับสารภาพในชั้นสอบสวนที่จำเลยได้ให้ไว้ด้วยความสมัครใจแล้ว หากมีน้ำหนักฟังได้ว่า จำเลยกระทำผิดจริง ก็สามารถรับฟังลงโทษจำเลยได้

คำพิพากษาฎีกาที่ 11020/2521 คำเบิกความของพยานโจทก์ 3 ปากซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องด้วยในการกระทำผิด ถือเป็นคำชัดทอดระหว่างผู้กระทำผิด ไม่มีน้ำหนักให้รับฟัง ส่วนคำของผู้ที่จำเลยเคยเล่าให้ฟังว่าได้ปล้นทรัพย์รายนี้ แต่ไม่ได้ตัวมาสืบ คงมีแต่คำให้การจดไว้ในชั้นสอบสวน เป็นพยานบอกเล่ารับฟังไม่ได้ ดังนี้ พยานหลักฐานของโจทก์และพยานแวดล้อมจึงฟังไม่ได้ว่า จำเลยกระทำผิดตามฟ้อง

จากแนวคำพิพากษาดังกล่าว อย่างไรที่จะเรียกว่าเป็นพยานหลักฐานประกอบนั้น ได้มีผู้รวบรวมไว้ดังนี้

1) เป็นพยานที่แสดงให้เห็นว่า จำเลยได้เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดอาจจะเป็นพยานโดยตรงหรือพยานประพฤติเหตุแวดล้อมกรณีก็ได้ ซึ่งสนับสนุนคำของผู้กระทำผิดด้วยกันในข้อสำคัญบางประการที่ว่าได้มีการกระทำความผิดจริง และว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้น

2) พยานประกอบจะต้องไม่ใช่ผู้ร่วมกระทำความผิดอีกคนหนึ่ง ซึ่งถูกกันไว้เป็นพยานเหมือนกัน

3) พยานประกอบนี้ต้องเป็นพยานที่รับฟังได้ ไม่ต้องห้ามตามกฎหมาย เช่น ต้องไม่ใช่พยานบอกเล่า หรือถ้าเป็นพยานบอกเล่าก็ต้องเข้าข้อยกเว้นที่ให้รับฟังได้

แนวความคิดเรื่องพยานหลักฐานประกอบหรือการหาพยานหลักฐานมายืนยันหรือสนับสนุนในกฎหมายคอมมอนลอว์

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปในทุกระบบกฎหมายว่าด้วยวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริงอันเป็นปัญหาการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานนั้น เป็นการใช้ดุลพินิจอิสระและชอบด้วยเหตุผล (free and

reasonable discretion) ของผู้วินิจฉัยข้อเท็จจริง (trier of facts) ซึ่งในระบบคอมมอนลอว์อาจเป็นคณะลูกขุนหรือศาลก็ได้ สุดแล้วแต่ประเภทของคดีไป อย่างไรก็ตาม ในกฎหมายคอมมอนลอว์มีกฎเกณฑ์ในชั้นการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน [18] อันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะนั่นคือ กฎเกณฑ์ของพยานประกอบหรือการหาพยานหลักฐานมายืนยันหรือสนับสนุนหรือ CORROBORATION นั่นเอง

กฎเกณฑ์ของการหาพยานหลักฐานมายืนยันหรือสนับสนุน (corroboration) หรือพยานหลักฐานประกอบ (corroborative evidence) หมายถึง การหาพยานหลักฐานซึ่งมีแนวโน้มที่จะยืนยันข้อความจริง [19] หรือความถูกต้องแน่นอนของพยานหลักฐานชิ้นอื่นในรายละเอียดที่สำคัญ [20] (is evidence which thends to confirm the truth or accuracy of certain other evidence by supporting it in some material particular) และเพื่อที่จะให้บรรลุผลในการทำหน้าที่ดังกล่าว ตัวของพยานประกอบเองจะต้องรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ (admissible) ที่สำคัญจะต้องมีที่มาเป็นอิสระแยกต่างหาก [21] จากพยานหลักฐานอื่นซึ่งคำให้การของเขาจะต้องถูกยืนยันหรือสนับสนุน [22] (it must come from a source independent of any witness whose testimony is to be corroborated by it)

---

[18] G.D. Nokes, Cockle's Cases and Statutes on Evidence. eleventhe edition, (London : Sweet & Maxwell, 1970), P. 380.

[19] G.D. Nokes, An Introduction to Evidence, P. 500.

[20] R.v. Baskerville (1916) 2 K.B. 658.

[21] John A Andrews, Criminal Evidence, second edition (London : Sweet & Maxwell, 1992), P. 245.

[22] R.v. Whitehead (1929) 1 K.B. 99 ; R.v. Christine (1914) A.C. 545.

หลักทั่วไปก็คือ พยานประกอบไม่ใช่สิ่งจำเป็นในกฎหมายอังกฤษ [23] หมายความว่า จำเลยอาจถูกตัดสินว่าได้กระทำความผิดจริงโดยอาศัยพยานฝ่ายโจทก์เพียงหนึ่งปากโดยปราศจากพยานหลักฐานอื่นมาสนับสนุน หากเป็นที่เห็นได้ว่าพยานฝ่ายโจทก์นั้นสามารถชักจูงใจศาลหรือคณะลูกขุนให้เห็นคล้อยตามว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริง [24] และในทำนองเดียวกัน จำเลยก็อาจพ้นผิดได้หากพยานหลักฐานของฝ่ายโจทก์ปราศจากพยานประกอบ ดังนั้น ข้อกำหนดหรือหลักเกณฑ์ของพยานประกอบในกฎหมายอังกฤษจึงมีผลเกี่ยวข้องทั้งในแง่ของการนำเสนอพยานหลักฐานฝ่ายโจทก์ และถูกใช้เพื่อประโยชน์ของจำเลยด้วย [25] เหตุผลที่อยู่เบื้องหลังการพัฒนากฎเกณฑ์พยานประกอบสำหรับเพื่อปกป้องจำเลยนี้ถูกอธิบายโดย Lord Moris [26] ในคดี Dircetor of Public Prosecutions v. Hester ว่าการตัดสินคดีที่อาศัยคำให้การของบุคคลเพียงคนเดียว มักจะมีข้อโต้แย้งเกิดขึ้นว่าอาจมีแรงจูงใจจากผลประโยชน์ส่วนตัว หรือเพื่อลบล้างความผิดของตน หรือแรงจูงใจในการแก้แค้น ทำให้ในบางครั้งความสัตย์จริงจะถูกเบี่ยงเบนไป ดังนั้น จึงมีนโยบายที่จะสร้างกฎเกณฑ์ของกฎหมายหรือกฎในทางปฏิบัติเพื่อป้องกันความผิดพลาดเท่านั้น จึงนำมาซึ่งพระราชบัญญัติอันกำหนดให้มีพยานประกอบก่อนจะตัดสินคดี และในบางกรณีศาลก็จะให้ข้อเสนอแนะซึ่งต่อมากลายเป็นกฎ . . . กฎเกณฑ์ทั้งหมดนี้ล้วนสอดคล้องกับหลักสำคัญของกฎหมายอาญาที่ว่า บุคคลจะถูกตัดสินว่าผิดก็ต่อเมื่อแน่ใจว่ากระทำผิดจริง

กฎเกณฑ์ของพยานประกอบตามทัศนะของ Lord Morris อาจแยกพิจารณาได้เป็น 2 ประการ ประการแรก เป็นกรณีที่จำเลยไม่อาจถูกตัดสินว่าได้กระทำความผิด เว้นแต่มีพยานหลักฐานที่ยืนยันความผิดของเขานั้น หรือข้อความพิเศษแห่งหลักฐานนั้นมีพยานอื่นมายืนยันหรือสนับ

---

[23] G.D. Nokes, An Introduction to Evidence, P. 500.

[24] John A. Andrews, Criminal Evidence, P. 245.

[25] Ibid., P. 245.

[26] Director of Public Prosecutions v. Hester (1973) A.C. 296.

สนุน (an accused cannot be convicted unless the evidence against him, or a particular item of that evidence, is corroborated) กฎแห่งพยานประกอบตามความหมายประการแรกนี้ เป็นกรณีที่มีกฎหมายบังคับว่าพยานหลักฐานที่จะฟังเพื่อลงโทษจำเลยนั้นจะต้องมีพยานประกอบ (cases in which corroboration is required by statute) ประการที่สอง เป็นกรณีที่ศาลจะต้องมีคำเตือนคณะลูกขุนว่าเป็นการอันตรายมากหากลูกขุนจะตัดสินว่า จำเลยได้กระทำความผิดโดยอาศัยพยานหลักฐานที่ปราศจากพยานประกอบ (the judge must warn the jury that it would be dangerous for them to convict the accused on uncorroborated evidence) อย่างไรก็ตาม กฎแห่งพยานประกอบในประการที่สองนี้ก็ไม่เข้มงวดเช่นในประการแรก กล่าวคือ แม้ลูกขุนจะได้รับคำเตือนถึงอันตรายจากพยานหลักฐานที่ปราศจากพยานประกอบแล้ว ลูกขุนก็สามารถที่จะตัดสินว่าจำเลยได้กระทำความผิดจากพยานหลักฐานที่ปรากศจากพยานประกอบนั้นได้ หากเป็นที่พอใจโดยปราศจากข้อสงสัยตามสมควรว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้น (the less stringent nature of the requirement enables the jury, once duly warned, to convict even in the absence of suitable corrobaration, as long as they are satisfied beyond reasonable deobt of the guitl of the accused) กฎแห่งพยานประกอบการที่สองนี้ถือเป็นกฎแห่งทางปฏิบัติ (rule of practice)

1. กรณีที่ต้องมีหรือถือว่าควรจะมีพยานหลักฐานประกอบ

1.1 กรณีที่มีกฎหมายกำหนดไว้ว่าต้องมีพยานประกอบ (cases in which corroboration is required by statute)

มีพระราชบัญญัติหลายฉบับที่วางข้อกำหนดเกี่ยวกับข้อพิสูจน์ในสาระสำคัญบางอย่างจะต้องมีพยานหลักฐานอื่นมาประกอบ การละเลยข้อกำหนดในเรื่องพยานประกอบก็จะมีผลต่อกระบวนพิจารณาคดีอาญา โดยก่อผลให้ศาลต้องแนะนำให้ลูกขุนตัดสินปล่อยจำเลยไป เพราะคดีมีพยานหลักฐานไม่พอ และเนื่องจากหน้าที่นำสืบ (burden of proof) ในคดี

อาญาตกอยู่แก่โจทก์ เมื่อโจทก์ไม่สามารถปลดเปลื้องภาระการพิสูจน์ได้เพราะพยานหลักฐานไม่พอ โจทก์จึงต้องแพ้คดี ข้อกำหนดเกี่ยวกับการหาพยานหลักฐานอื่นมายืนยันหรือสนับสนุน (corroboration) หรือหลักพยานประกอบนี้ถูกกำหนดโดยกฎหมาย (is required by statute) ในกรณีต่าง ๆ ดังนี้

1.1.1 <u>กรณีที่มีข้อกำหนดของกฎหมายเกี่ยวกับพยานบุคคลอย่างน้อย 2 คน หรือมากกว่า</u> (Statutes requiring two or more witnesses)

มีกฎหมายอาญาซึ่งยังคงมีผลบังคับใช้อยู่ในปัจจุบันได้วางหลักว่า "การตัดสินว่าจำเลยได้กระทำความผิดสามารถทำได้ โดยอาศัยคำให้การที่น่าเชื่อถือของพยานอย่างน้อย 2 คน หรือมากกว่านั้น" หลักข้อนี้มีปรากฏอยู่ในมาตรา 1 แห่ง The Treason Act 1795 ซึ่งเป็นบทลงโทษผู้ที่กระทำการฆ่า กักขัง หรือจำกัดอาณาบริเวณแก่พระราชินีหรือรัชทายาทอันเป็นความผิดฐานเป็นกบฏ โดยกฎหมายจะกำหนดว่า ไม่มีบุคคลใดจะต้องรับโทษฐานเป็นกบฏ อันเป็นการกระทำที่ขัดต่อมาตรา 1 แห่ง The Treason Act 1795 นี้ เว้นแต่มีพยานที่ถูกต้องตามกฎหมายและมีความน่าเชื่อถืออย่างน้อย 2 คน (no person Can be convicted of high treason contary to section 1 of the treason Act 1795 except upon the evidence of at least two "lawfully and credible witnesses")

นอกจากนี้ ข้อกำหนดตามกฎหมายเกี่ยวกับการรับฟังพยานบุคคล 2 คนหรือมากกว่ายังปรากฏอยู่ในมาตรา 168 (5) * แห่ง The Representation of the People Act 1983 ซึ่งเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องการปลอมตัวในการเลือกตั้ง (impersonation at elections)

---

* Impersonation a voter at an election required proof in a magistrates' court by two credible witnesses.

1.1.2 <u>ความผิดฐานขับรถเร็วเกินอัตรา</u> (Exceeding Speed Limits)

ภายใต้มาตรา 89 แห่ง The Road Traffic Requlation Act 1984 บุคคลที่ถูกข้อกล่าวหาในความผิดเกี่ยวกับการขับรถเร็วเกินอัตราที่กำหนด ไม่ต้องรับผิดในคำตัดสินที่ได้มาจากพยานเพียงปากเดียว ซึ่งให้การเป็นการแสดงความเห็นว่า บุคคลซึ่งถูกฟ้องร้องนั้นได้ขับรถเร็วเกินกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนดจริง กล่าวอีกนัยหนึ่ง พยานหลักฐานซึ่งเป็นเพียงความเห็นของพยานเกี่ยวกับอัตราความเร็วที่จำเลยถูกกล่าวหาว่าทำผิดนั้น ไม่อาจเชื่อได้อย่างหมดข้อสงสัย ถ้าหากว่าเขาไม่ได้ให้การเช่นนั้นโดยดูจากเครื่องมือที่สามารถใช้อ่านความเร็ว [27] (a speedmotor seading) หรือเครื่องมือวัดความเร็วโดยเรดาห์ (radar speed measuring device) หรือเครื่องมืออื่นทำนองนี้ และผลจากหลักนี้ทำให้พยานหลักฐานซึ่งเป็นเพียงความเห็นของพยานคนหนึ่งซึ่งเห็นเหตุการณ์ในสถานที่แห่งหนึ่งเกี่ยวกับอัตราความเร็วที่จำเลยถูกฟ้องร้องไม่สามารถนำไปประกอบคำให้การของพยานซึ่งเห็นเหตุการณ์ในอีกสถานที่หนึ่ง ซึ่งก็เป็นความเห็นเกี่ยวกับอัตราความเร็วของพยานอีกปากหนึ่งได้ [28] (cannot corroborate another witness) ที่เป็นเช่นนี้เพราะโดยปกติแล้ว ความเห็นของพยานที่จะสามารถรับฟังได้ตามกฎหมายนั้นต้องเป็นกรณีของพยานผู้เชี่ยวชาญ (experts) เท่านั้น ส่วนความเห็นของพยานบุคคลธรรมดา (witness) ย่อมถูกตัดออกไป

อย่างไรก็ตาม ในคดี Crossland v. DPP [29] วินิจฉัยว่าคำตัดสินเกี่ยว

---

[27] Nicolas v. Penny (1950) 2 K.B. 466 ; Russell v. Beesley (1937) 53 T.L.R. 298.

[28] Brighty v. Pearson (1938) 4 All ER 127.

[29] Crossland v. Director of Public Prosecutions (1988) 3 All ER 712.

กับความผิดฐานขับรถเร็วเกินอัตรานี้ไม่จำเพาะว่าจะต้องอาศัยเพียงข้อสังเกตเกี่ยวกับความเร็วของการขับรถเท่านั้น แต่ยังต้องพิจารณาร่วมกับพยานหลักฐานอื่นที่อาจเป็นพยานวัตถุ (real evidence) อื่น ๆ เช่น สภาพรถที่พัง ยางที่ไหม้ และรอยล้อลื่นไถล ประกอบด้วยซึ่งพยานที่จะนำมาพิจารณาประกอบนี้ เป็นข้อที่ควรปฏิบัติสำหรับการหาพยานหลักฐานทางฝ่ายโจทก์เพื่อนำมาใช้ในคดีเพื่อแสดงให้ศาลเห็นว่า จำเลยได้ขับรถเร็วเกินอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้จริง

1.1.3 <u>ความผิดฐานเบิกความเท็จ</u> (Perjury)

ในมาตรา 13 * แห่ง The Perjury Act 1911 ได้วางหลักเกณฑ์ว่าการตัดสินว่าบุคคลใดกระทำความผิดฐานให้การเท็จ (perjury) หรือชักจูงให้ผู้อื่นให้การเท็จ (subornation of perjury) จะทำโดยอาศัยพยานบุคคลเพียงปากเดียวเพื่อยืนยันถึงข้อความเท็จหรือความไม่ถูกต้องของคำกล่าวใด ๆ ที่ถูกหาว่าเป็นเท็จไม่ได้

แม้ข้อความในมาตรา 13 จะไม่ได้กล่าวถึงคำว่า "พยานประกอบ" หรือ "corrobotion" ไว้เลยก็ตาม แต่ก็เป็นที่เห็นได้ชัดว่า ตลอดศตวรรษที่ 20 ศาลได้ตีความตรงกันเสมอว่า มาตรา 13 แห่ง the Perjury Act 1911 เป็นกรณีที่มีข้อบังคับว่าต้องมีพยานประกอบ [30] (the courts have consistently interpreted section 13 as imposeing a strict corroboration requirement)

---

* "A person shall not be liable to be convicted of any offence against this Act or any other offence declared by any other Act to be perjury or subornation of pejury, or to be punishable as perjury or subornation of perjury solely upon the evidence of one witness as to the falsity of any statement asseged to be false".

[30] John Andrews, <u>Criminal Evidence</u>, P. 249.

มาตรา 13 ไม่ได้กล่าวไว้ว่าพยานที่จะนำมาประกอบนี้จะต้องเป็นพยานบุคคล ดังนั้น พยานประกอบจึงอาจเป็นพยานเอกสาร (documentary evidence) หรืออาจเป็นตัวจำเลยเอง (by the accused himself) เช่น ใน R.v. Threlfall [31] จำเลยได้เขียนจดหมายถึงบุคคลคนหนึ่ง และส่วนหนึ่งของเนื้อหาจดหมายแสดงนัยว่าจำเลยกำลังชักจูงใจบุคคลอื่นนั้นให้การเท็จโดยให้ข้อมูลเท็จของตนแก่บุคคลนั้น หรือในคดีที่จำเลยยอมรับสารภาพว่าเขาได้ให้การเท็จในการพิจารณาคดีก่อนหน้านี้ [32] นอกจากนี้ ในคดี R.v. Peach [33] ซึ่งก็ถือหลักเดียวกันว่า เมื่อจำเลยรับสารภาพถึงพยานหลักฐานอันเป็นเท็จของเขาต่อพยานบุคคล 2 คน ซึ่งให้การเป็นปรปักษ์กับจำเลย ก็ถือว่าการที่จำเลยได้รับสารภาพดังกล่าวเป็นพยานประกอบที่เพียงพอ แม้ว่าพยานบุคคล 2 คนนั้นจะได้ยินข้อที่จำเลยได้รับสารภาพนั้นในโอกาสเดียวกันก็ตาม

1.1.4 <u>ความผิดฐานล่อลวงหญิง</u> (Procuring under the Sexsual Offences Act 1956)

The Sexsual Offences Act 1956 มาตรา 2-4, มาตรา 22 และ 23 อันเป็นบทลงโทษในความผิดเกี่ยวกับการล่อล่วงหญิงไปโดยการข่มขู่ (threats) ทำให้กลัว (intimidation) หรือการหลอกลวงเพื่อให้เกิดมีการประเวณีโดยผิดกฎหมาย [34] (false pretences to have unlawful sexual intercourse) โดยการให้ยาเสพติดเพื่อที่จะทำให้เกิดการประเวณีง่ายขึ้น [35] (with administering

---

[31] R.v. Threlfall (1914) 10 Cr. App. R. 122.

[32] R.v. Hook (1858) Dears and B. 606.

[33] R.v. Peach (1990) 91 Cr. App. R. 279.

[34] The Sexsual Offence Act 1956, ss. 2 and 3.

[35] Ibid., S.4.

drugs in order to facilitate such intercourse) โดยการล่อลวงหญิงให้เป็นโสเภณี [36] (with procuring a woman to become a prostitute) หรือโดยการล่อลวงหญิงอายุต่ำกว่า 21 ปี ให้มีการร่วมเพศที่ผิดกฎหมาย [37] (with procuring a girl under the age of 21 to have unlawful intercourse) บุคคลซึ่งถูกกล่าวหาในความผิดฐานล่อลวงหญิงไปดังกล่าวนี้ จะไม่ถูกตัดสินว่ากระทำความผิดโดยอาศัยพยานเพียงปากเดียว เว้นแต่พยานปากนั้นจะได้ถูกประกอบในปัจจัยที่สำคัญ โดยเฉพาะโดยอาศัยพยานหลักฐานอื่นที่บ่งชี้ว่าจำเลยได้เป็นผู้กระทำความผิดนั้น (no person shall be convicted of any offence under them upon the evidence of one witness, unless the witness be corrobarated in some material particular by evidence implication the accused)

ที่เป็นเช่นนี้เพราะมีการตั้งข้อสันนิษฐานว่า ข้อกล่าวหาในความผิดทางเพศนี้อาจเป็นเท็จได้ ซึ่งการสร้างข้อกล่าวหาที่เป็นเท็จนี้สามารถทำได้ง่าย แต่สำหรับผู้ถูกกล่าวหาแล้วการปฏิเสธข้อกล่าวหาดังกล่าวเป็นไปได้ยาก [38]

---

[36] Ibid., S.22.

[37] Ibid., S.23.

[38] R.v. Henry (1968) 53 Cr. App. R. 150 ซึ่งผู้พิพากษาได้อธิบายดังนี้ "Human experience has shown that in the courts girls and women do sometimes tell an entirely false story which is very easy to fabricate but extreamely difficult to rufute. Such stories are fabricated for all sorts of reasons ... and sometimes for no reason at all."

1.1.5 คำให้การของพยานเด็กที่ไม่ได้สาบาน (Unsworn evidence of children)

ในกรณีของพยานเด็กซึ่งกฎหมายอนุญาตให้การได้โดยไม่ต้องสาบานตัว [39] โดยเห็นว่าเด็กที่ยังอายุไม่มากย่อมจะไม่เข้าใจความหมายและความสำคัญของการสาบาน (oath) แต่เมื่อเขาสามารถแสดงให้เห็นว่าเขามีสติปัญญาเพียงพอที่จะเข้าใจเกี่ยวกับพยานหลักฐานที่เขาจะต้องให้และเขาเข้าใจถึงหน้าที่ที่จะต้องพูดความจริงในศาล กฎหมายจึงอนุญาตให้พยานที่เป็นเด็กสามารถให้การได้โดยไม่ต้องผ่านการสาบาน อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่เหมาะสม ศาลอาจเห็นจำเป็นที่จะต้องเตือนให้ลูกขุนระมัดระวังเป็นพิเศษในการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานที่เป็นเด็กซึ่งลูกขุนต้องระลึกไว้ในความเป็นเด็กของพยาน จิตใจความเป็นเด็ก และความสามารถในการรับรู้ (perception) หยั่งรู้คุณค่า (appreciation) ความทรงจำ (recollection) เป็นต้น

ในตอนแรกมาตรา 38 (1) แห่ง The Children and Young Persons Act 1933 ได้กำหนดไว้ว่า จำเลยไม่ต้องรับผิดโดยอาศัยเพียงพยานเด็กซึ่งไม่ได้สาบาน เว้นแต่พยานเด็กซึ่งไม่ได้สาบานนั้น จะถูกประกอบโดยพยานหลักฐานชิ้นอื่นที่สนับสนุนว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิด (an accused should not be liable to be convicted on such unsworn evidence unless it was corroborated "by some other material evidence in support there of implication him") ซึ่งข้อกำหนดตามมาตรานี้ต่อมาถูกยกเลิกโดยผลของมาตรา 34 (1) แห่ง the Criminal Justice Act 1988 ซึ่งวางหลักว่า พยานหลักฐานของเด็กซึ่งไม่ได้สาบานตามมาตรา 38 แห่ง The Children and Young Persons Act 1933 อาจใช้เป็นพยานประกอบกับพยานหลักฐานอื่น (ทั้งที่สาบานและ

---

[39] The Children and Young Persons Act 1933, S.38 (1)

ไม่ได้สาบาน) ซึ่งบุคคลอื่นได้ให้มา (unsworn evidence admitted by virtue of section 38 of the Children and Young Persons Act 1933 may corroborate evidence (sworn or unsworn) given by any other person) จะเห็นว่า แม้มาตรา 38 แห่ง The Children and Young Persons Act 1933 จะถูกยกเลิกแล้ว ก็ตามแต่หลักการโดยทั่วไปของมาตรา 38 ก็ยังคงอยู่เช่นเดิม [40]

1.2 กรณีที่จะต้องให้คำเตือนเกี่ยวกับพยานประกอบ (Cases in which a Corroboration warning must be given)

ผู้พิพากษาหรือศาลจะต้องให้คำแนะนำแก่ลูกขุนเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมว่า ลูกขุนไม่ควรที่จะตัดสินว่าจำเลยกระทำความผิดโดยอาศัยพยานบุคคลบางประเภทซึ่งปราศจากพยานประกอบ [41] (They should not convict a prisoner on the uncorroborated evidence of some witnesses)

1.2.1 ผู้สมคบ (accomplices)

ผู้ซึ่งเป็นผู้ร่วมกระทำความผิดกับจำเลยในคดีอาญาและถูกเรียกตัวเข้ามาเป็นพยานในคดีนั้น เดิมมีความคิดเห็นแยกเป็น 2 สาย [42] สายแรกเห็นว่าเป็นดุลพินิจของศาลที่จะให้คำเตือนแก่ลูกขุนถึงความต้องการพยานประกอบ (it lay in the judge's descretion whether the jury were warned of the desirability

---

[40] Rupert Cross, Cross on Evidence, P. 228.

[41] John Andrews, Criminal Evidence, P. 252.

[42] Rupert Cross, Cross on Evidence, P. 229.

of corroboration) ในขณะที่อีกสายหนึ่งยืนยันว่าคำเตือนเกี่ยวกับพยานประกอบจะต้องมี (insisted that the warning must be given) ปัจจุบันถือว่า เมื่อผู้สมรู้ร่วมคิดกับจำเลยถูกเรียกให้เข้ามาเป็นพยานโจทก์ ลูกขุนจะต้องถูกเตือนว่าเขาเป็นผู้สมรู้ร่วมคิดและจะเป็นอันตราย หากลูกขุนจะตัดสินว่าจำเลยกระทำความผิดโดยอาศัยพยานซึ่งเป็นผู้สมรู้ร่วมคิดกับจำเลยเพียงลำพังโดยปราศจากพยานประกอบ [43] ซึ่งแม้การเตือนจะต้องมีแต่เมื่อให้คำเตือนแล้ว ลูกขุนก็ยังมีอิสระที่จะไม่เห็นด้วยกับคำเตือนและลูกขุนสามารถที่จะทำคำตัดสินว่าจำเลยมีความผิดจากพยานซึ่งเป็นผู้สมรู้ร่วมคิดนั้นได้แม้จะไม่มีพยานประกอบ [44] แต่ถ้าในคดีนั้นผู้พิพากษาไม่ได้ให้คำเตือนแก่ลูกขุน คำตัดสินของลูกขุนให้คดีนั้นจะถูกพิพากษากลับในศาลอุทธรณ์ [45] เพราะเป็นหน้าที่ของผู้พิพากษาที่จะต้องเตือนให้ลูกขุนทราบ ถึงอันตรายของพยาน

---

[43] R.v. Baskerville (1916) 2 K.B. 658.

[44] John Andrews, Criminal Evidence, P.256.

[45] Davies v. D.P.P. (1916) A.C. 378 ซึ่งผู้พิพากษาได้ให้ความเห็นดังนี้ "In a criminal trial where a person who is an accomplice gives evidence on behalf of the prosecution, it is the duty of the judge to warn the jury that, although they may convict upon his evidence, it is dangerous to do so unless it is corroborated. This rule, although a rule of pratice, now has the force of a rule of law. Where the judge fails to warn the jury in accordance with his rule, the conviction will be quashed, even if, in fact, there be ample corroboration of the evidence of the accomplice, unless the appellant court can apply the proviso to s 4(1) of the Criminal Appeal Act 1907"

ซึ่งเป็นผู้สมรู้ร่วมคิดกับจำเลย ซึ่งการรับฟังพยานประเภทนี้ควรจะต้องมีพยานประกอบ และการเตือนเช่นนั้นแม้จะถือว่าเป็นเพียงกฎแห่งทางปฏิบัติ (rule of practice) แต่ปัจจุบันมันก็มีผลบังคับใช้เป็นกฎหมาย (now has the force of the rule of law)

เหตุผลที่อยู่เบื้องหลังข้อกำหนดนี้ก็คือ ในหลายสถานการณ์ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้สมรู้ร่วมคิดกับจำเลยต้องการผลักภาระความรับผิดให้แก่จำเลย ทั้งนี้อาจจะเป็นเพื่อต้องการที่จะลดความผิดของตนลงหรืออาจจะเพื่อช่วยปกปิดความผิดของบุคคลอื่น ในบางกรณีที่ผู้สมรู้ร่วมคิดกำลังรอการพิพากษาลงโทษ (sentence) แม้การที่เขาได้ยอมรับผิด (pleaded guilty) [46] ในระหว่างพิจารณาไปแล้ว แต่เขาอาจจะยังหวังว่าคำพิพากษานั้นอาจตัดสินลงโทษเขาเบาขึ้นโดยการที่เขาแสดงให้เห็นถึงความผิดของจำเลย

อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อถกเถียงเบื้องต้นว่า พยานโจทก์อยู่ในฐานะเป็นผู้สมรู้ร่วมคิดหรือไม่ ซึ่งในประเด็นนี้ลูกขุนจะต้องพิจารณาเป็นประการแรก [47] และหากพวกเขาตัดสินว่าพยานผู้นั้นเป็นผู้สมรู้ร่วมคิดแล้ว พวกเขาก็จะต้องพิจารณาถึงอันตรายที่จะเกิดขึ้นหากเขาเชื่อในพยานผู้นั้นโดยปราศจากพยานประกอบ ประการสุดท้ายลูกขุนจะได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับพยานประกอบว่าพยานอย่างใดสามารถหรือไม่สามารถเป็นพยานที่จะนำมาประกอบกับพยานผู้ร่วมสมรู้ร่วมคิดได้ [48]

---

[46] R.v. Weekes (1982) 74 Cr. App. R. 161.

[47] Davies v. D.P.P. (1954) A.C. 378.

[48] John Andrews, Criminal Evidence, P. 259.

ในคดี Davies v. Director of Public Prosecution Lord Simonds L. C. ได้ให้คำจำกัดความคำว่า "ผู้สมรู้ร่วมคิด" ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ออกเป็น 3 กรณี คือ (1) ผู้ที่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดที่ถูกกล่าวหาไม่ว่าจะเป็นตัวการหรือผู้สนับสนุนโดย Lord Simonds ได้รวมผู้สนับสนุนภายหลังการกระทำความผิดไว้ด้วย [49] (2) ผู้รับของโจร [50] และ (3) ผู้มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดอื่นที่จำเลยให้การพาดพิง และพยานหลักฐานในความผิดอื่นนั้นจะถูกยอมรับเข้ามาในศาลเพื่อพิสูจน์ความผิดของจำเลยในคดีนี้ [51]

อย่างไรก็ตาม ไม่ใช่ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวพันกับการกระทำความผิดทางอาญาจะต้องเป็นผู้สมรู้ร่วมคิดเสมอไป ดังนั้น บุคคลที่ถูกใช้ให้ไปล่อให้อาชญากรกระทำความผิด (agent provocateur) หรือสายลับ (spy) แม้จะมีส่วนในความผิดนั้นด้วย ก็ไม่ใช่ผู้สมรู้ร่วมคิดตามความหมายของกฎหมาย [52] นอกจากนี้ เด็กที่มีอายุไม่เกิน 14 ปี ซึ่งไม่ต้องรับผิดในทางอาญา ก็ย่อมไม่สามารถเป็นผู้สมรู้ร่วมคิดได้ [53]

---

[49] Sillars v. R (1980) 1 SCR 527.

[50] R.v. Jenninge (1912) 7 Cr. App Rep 242.

[51] R.v. Farid (1945) 30 Cr. App. Rep. 168.

[52] G.D. Nokes, An Introduction to Evidence, P. 508 ; R.v. Mullins (1948) 3 Cox CC. 526 ; Sneddon v. Stevenson (1967) 2 All ER 1277.

[53] R.v. Pitts (1912) 8 Cr. App. 126 ; R.v. Tatam (1921) 15 Cr. App Rep. 132.

สำหรับจำเลยร่วม (Co-accused) ผู้ซึ่งได้ให้พยานหลักฐานเพื่อแก้ต่างให้กับตนเอง แต่ปรากฏว่า เป็นการกล่าวหาซัดทอดให้จำเลยอีกคนหนึ่งนั้น จำเลยร่วมไม่ใช่ผู้สมรู้ร่วมคิด [54] และไม่ใช่กรณีที่อยู่ในข้อกำหนดของพยานประกอบในข้อนี้ แม้ว่าแรงจูงใจของจำเลยร่วมในการกระทำความผิดอาจรุนแรงกว่าแรงจูงใจในการกระทำความผิดของพยานใด ๆ ซึ่งถูกเรียกให้เข้ามาในคดีโดยโจทก์ [55] (Co-defendants are not regarded as accomplices within this rule, even though their motives for felsehood may be stronger than those of any witness called for the prosecution)

1.2.2 <u>คดีความผิดทางเพศ</u> (Sexual offences)

ที่ทางปฏิบัติของศาลที่จะต้องให้คำเตือนแก่ลูกขุนถึงอันตรายจากการตัดสินความผิดของจำเลย โดยอาศัยเพียงพยานหลักฐานที่เป็นเหยื่อในคดีความผิดทางเพศซึ่งปราศจากพยานประกอบ [56] (the uncorroborated evidence of the victim of the sexual offence) ถือกันโดยเคร่งครัดว่าการเตือนต้องกระทำ แม้ว่าในที่สุดแล้วคำตัดสินจะเกิดขึ้นจากพยานที่ปราศจากพยานประกอบก็ตาม คำอธิบายว่าการเชื่อถือพยานหลักฐานของเหยื่อในคดีทางเพศเพียงลำพัง โดยปราศจากพยานประกอบก่อให้เกิดอันตรายได้ถูกอธิบายโดยผู้พิพากษา Salmon L.J. ในคดี R.v. Henry ว่าจากประสบการณ์ที่ได้พบเห็นในศาลในบางครั้งเด็กหญิงและหญิงสาวจะเล่าถึงเรื่องรักหกซึ่งเป็นการง่ายที่จะสร้างเรื่องเท็จเช่นนี้ ในขณะที่ในส่วนของจำเลยแล้ว การที่จะแก้ข้อกล่าวหานั้นเป็นเรื่องยากมาก ส่วนเหตุผล

---

[54] G.D. Nakes, <u>An Introduction to Evidence</u>, P. 509.

[55] John Andrews, <u>Criminal Evidence</u>, P. 256.

[56] R.v. Jones (1925) 19 Cr. App. Rep. 40.

ของการสร้างเรื่องเท็จก็มีมากมาย และในบางครั้งก็ไม่มีเหตุผลเอาเสียเลย [57] อย่างไรก็ตาม ข้อกำหนดเกี่ยวกับคำเตือนเรื่องพยานประกอบนี้จะต้องปฏิบัติไม่ว่าเหยื่อนั้นจะเป็นหญิงหรือชาย [58] เด็กหรือคนชรา [59] และไม่ว่าความยินยอมจะเป็นประเด็นในการพิจารณาหรือไม่ก็ตาม [60]

พยานประกอบในกรณีนี้นำหลักเกณฑ์ของพยานประกอบในกรณีของผู้สมรู้ร่วมคิดมาใช้นั่นคือ เป็นคำให้การอิสระ (independent testimony) ที่บ่งชี้ว่าจำเลยได้กระทำความผิดนั้น (implicating the accused)

รูปแบบของการเตือนนั้นไม่มีกำหนดไว้แน่นอน ศาลอุทธรณ์ในคดี R.v. Feltrin แนะนำว่า ไม่จำเป็นต้องให้คำอธิบายในทุก ๆ คดี เพียงชี้ให้เห็นว่าข้อกล่าวหานั้นง่ายที่จะกุขึ้นแต่ยากที่จะปฏิเสธ ดังนั้น จึงไม่มีรูปแบบเฉพาะของการเตือน เว้นแต่ในกรณีที่มีประเด็นเกี่ยวกับการชี้ตัวจำเลย (identification) ซึ่งการเตือนจะต้องถูกให้เป็นพิเศษ ในคดี R.v. Henry ได้ว่าหลักเกี่ยวกับการเตือนเป็นพิเศษดังกล่าวว่า คดีนี้เป็นคดีเกี่ยวกับการข่มขืนที่ทารุณการให้คำเตือนในรูปแบบที่ไม่เต็มใจ เป็นเชิงแก้ตัว และแนะนำว่าคำเตือนไม่มีประโยชน์ ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า คำแนะนำเช่นนั้นไม่สามารถใช้ได้ตามกฎหมาย (such a direction was "unsupportable on any view of the law") จึงพิพากษากลับคำตัดสินลงโทษส่วนในคดีอื่น ๆ ก็ถือหลักว่าคำเตือนถึงพยานประกอบจะต้องถูกให้ แม้ในคดีนั้นจะไม่มีประเด็นว่าคำให้การของผู้ร้องทุกข์นั้นเป็นความจริงหรือไม่ หรือประเด็นเกี่ยวกับอายุของผู้ร้องทุกข์หรือประเด็นเกี่ยวกับความสัตย์จริงของคำรับสารภาพของผู้กระทำความผิด

---

[57] R.v. Henry (1968) 53 Cr. App. R. 150

[58] R.v. Cammon (1959) 43 Cr. App. R. 155.

[59] John Andrews, Criminal Evidence, P. 253.

[60] Rupert Cross, Cross on Evidence, P. 239. ; R.v. Marks (1963) Crim LR. 370.

1.2.3 <u>คำให้การของพยานเด็ก</u> (Evidence of Children)

ข้อกำหนดที่ให้ศาลมีหน้าที่ต้องให้การเตือนต่อลูกขุนถึงความเสียหายที่จะเกิดขึ้น หากลูกขุนตัดสินว่าจำเลยกระทำความผิดโดยอาศัยพยานที่เป็นเด็ก ซึ่งปราศจากพยานประกอบนั้น มาตรา 34 (2) แห่ง The Criminal Justice Act 1988 ได้วางหลักเกณฑ์ว่า ข้อกำหนดใด ๆ ของศาลที่พิจารณาคดีที่จะต้องให้คำเตือนแก่ลูกขุนเกี่ยวกับการตัดสินความผิดของจำเลยโดยใช้พยานหลักฐานของเด็กซึ่งปราศจากพยานประกอบนั้น ถูกยกเลิกในกรณีที่การเตือนนั้นถูกกำหนดด้วยเหตุผลเพียงพยานนั้นเป็นพยานหลักฐานของเด็ก *

ผลจากมาตรา 34 (2) หมายถึง การเตือนที่มีผลเป็นกฎหมาย เกี่ยวกับการตัดสินความผิดของจำเลยโดยอาศัยพยานหลักฐานของเด็กนั้น ถูกกำหนดให้มีขึ้นเพื่อเหตุผลอื่นด้วยนอกเหนือจากเหตุผลที่ว่าเป็นหลักฐานของเด็ก [61] การเตือนนั้นจะต้องกระทำมากน้อยแค่ไหนต้องดูปัจจัยอื่น ๆ ประกอบด้วย เช่น อายุและความเป็นผู้ใหญ่ หากเด็กผู้ซึ่งมาเป็นพยานนั้นมีความเป็นผู้ใหญ่มากพอและมีความน่าเชื่อถือ การเตือนอาจทำเพียงเตือนให้ลูกขุนระมัดระวังเป็นพิเศษในการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานของเด็ก ในขณะที่ในบางกรณีการเตือนจะต้องกระทำโดยเข้มงวดกว่า เพราะถือเป็นข้อกำหนดของกฎหมายที่จะต้องให้คำเตือนเกี่ยวกับพยานประกอบ

---

* any requirement whereby at a trial on indictment it is obligatory for the court to give the jury a warning about conviction the accused on the uncorroborated evidence of a child is abrogated in relation to cases where such a warning is required by reason only that the evidence is the evidence of a child."

[61] R.v. Pryce (1991) Crim. L.R. 379.

(requirement of a mandatory corroboration warning) โดยเฉพาะในกรณีที่เด็กเป็นผู้ร้องทุกข์ในคดีความผิดทางเพศ (a complainant in a sexual case) หรือ กรณีที่เด็กคนนั้นเป็นผู้สมรู้ร่วมคิดกับจำเลย [62] (an accomplice of the accused)

2. **ลักษณะสำคัญของพยานหลักฐานประกอบในกฎหมายคอมมอนลอว์** (Essential Characteristic of corroborative evidence)

กฎเกณฑ์ของการหาพยานหลักฐานมายืนยันหรือสนับสนุน (corroboration) หรือพยานหลักฐานประกอบ (corroborative evidence) หมายถึง การหาพยานหลักฐานซึ่งมีแนวโน้มที่จะยืนยันข้อความจริง [63] หรือความถูกต้องแน่นอนของพยานหลักฐานชิ้นอื่นในรายละเอียดที่สำคัญ [64] (is evidence which tends to confirm the truth or accuracy of certain other evidence by supporting it in some material particular) และเพื่อที่จะให้บรรลุผลในการทำหน้าที่ดังกล่าวตัวของพยานหลักฐานประกอบเองจะต้องรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ (admissible) ที่สำคัญมันจะต้องมีที่มาเป็นอิสระแยกต่างหาก [65] จากพยานหลักฐานอื่นซึ่งคำให้การของเขาจะต้องถูกยืนยันหรือสนับสนุน [66] (it must come from a source indepenent of any witness whose testimony is to be corroborated by it)

---

[62] John Andrews, Criminal Evidence, P. 261.

[63] G.D. Nokes, An Introduction to Evidence, P. 500.

[64] R.v. Baskerville (1916) 2 K.B. 658.

[65] John Andrews, Criminal Evidence, P. 245.

[66] R.v. Whitehead (1929) 1 K.B. 99 ; R.v. Christine (1914) A.C. 545.

2.1 รับฟังได้ตามกฎหมาย (admissible)

ตัวพยานหลักฐานประกอบเองต้องรับฟังได้ตามกฎหมาย เพราะหากพยานหลักฐานใดถูกปฏิเสธว่ารับฟังไม่ได้แล้วมันก็ไม่สามารถที่จะไปเป็นพยานหลักฐานประกอบให้กับพยานหลักฐานอื่นใดได้ทั้งสิ้น ในขณะเดียวกัน หากพยานหลักฐานที่จะถูกประกอบก็รับฟังไม่ได้แล้วก็ไม่มีประเด็นต้องพิจารณาว่าจะต้องหาพยานหลักฐานอื่นใดมาประกอบตัวมันอีก อาจกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ทั้งตัวพยานหลักฐานประกอบและตัวพยานหลักฐานที่จะถูกประกอบจะต้องรับฟังได้ตามกฎหมายในตัวเอง [67]

ในคดี D.P.P.v.Hester [68] Lord Morris กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการหาพยานหลักฐานมายืนยันหรือสนับสนุนนั้นไม่ใช่เป็นการเพื่อให้ความสมเหตุสมผล หรือความน่าเชื่อถือแก่พยานหลักฐานซึ่งยังขาดตกบกพร่องหรือยังน่าสงสัยหรือไม่น่าเชื่อถือ พยานหลักฐานประกอบมีจุดมุ่งหมายเพียงยืนยันหรือสนับสนุนว่า สิ่งที่อยู่ในฐานะพยานหลักฐานนั้นมีความเพียงพอน่าพอใจและน่าเชื่อถือ และตัวพยานหลักฐานประกอบจะทำหน้าที่นี้ได้ถ้าตัวมันเองก็เป็นพยานหลักฐานที่มีความน่าเชื่อถือด้วย (The purpose of corroboration is not to give validity or credence to evidence which is deficent or suspect or incredible, but only to confirm or support that which as evidence is sufficient and satisfactory and credible : and corroborative evidence will only fill its role if it itself is completely credible evidence)

---

[67] John Andrews, Criminal Evidence, P. 268.

[68] Director of Public Prosecutions v. Hester (1973) A.C. 296.

เช่นเดียวกับ Lord Hailsham ในคดี D.P.P. v. Kilbourne [69] ซึ่งกล่าวว่า หลักเรื่องพยานหลักฐานประกอบนี้เป็นเพียงสิ่งที่ถูกให้แก่หรือให้โดยพยานหลักฐานซึ่งมีความน่าเชื่ออยู่แล้วถ้าคำให้การของพยานผู้นั้นไม่น่าเชื่อถือเสียแล้ว คำถามที่ว่าคำให้การของพยานนั้นต้องการหรือสามารถนำไปประกอบกับพยานอื่นหรือไม่ ก็ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ (corroboration can only be afforded to or by a witness who is otherwise to be believed. If a witness's testimony falls of its own inanition, the question of his needing, or being capable of giving, corroboration does not arise)

อย่างไรก็ตาม จากความเห็นในคำพิพากษาทั้งสองเหตุผลสำคัญของข้อกำหนดเกี่ยวกับพยานหลักฐานประกอบ (corroboration requirement) คือ พยานหลักฐานที่ยังน่าสงสัยหรือไม่เพียงพออาจได้รับความเชื่อถือได้ถ้าได้รับการสนับสนุนจากพยานหลักฐานอื่น ดังนั้นความสำคัญของความน่าเชื่อถือได้ถูกอธิบายอย่างชัดเจนขึ้นโดย Lord Reid ในคดี D.P.P. v. Kilbourne [70] ว่า โดยทั่วไปแล้วเมื่อมีข้อสงสัยว่าควรจะเชื่อเรื่องใดหรือไม่นั้น จะต้องพิจารณาว่าเรื่องนั้นมันเข้ากันหรือพ้องกันกับเรื่องอื่นหรือสถานการณ์อื่นหรือไม่ ถ้ายิ่งมันพ้องกันกับเรื่องอื่นมากเท่าใด แนวโน้มของความเชื่อถือก็จะยิ่งมากเท่านั้น (When in the ordinary affair of life, one is doubtful whether or not to believe a particular statement, one naturally looks to see whether it fits in with other statements or circumstances relating to a particular matter; the better it fits it, the more one is inclined to believe it.

---

[69] Director of Public Prosecutions v. Kilbourne (1973) A.C. 729., P 746.

[70] Ibid., P 84.

The doubted statement is corroborated to a greater or lesser extent by the other statements or circumstances with which it fits in)

2.2 มีที่มาเป็นอิสระแยกต่างหากจากพยานหลักฐานอื่นที่จะไปสนับสนุนหรือไปประกอบ (Independence)

พยานหลักฐานประกอบจะต้องมีที่มาต่างหากจากพยานหลักฐาน ซึ่งตัวมันจะไปสนับสนุน พยานไม่สามารถยืนยันหรือสนับสนุนตัวเองได้ (a witness connot corroborate himself) [71] เป็นหลักธรรมดาที่ว่าเมื่อคำให้การของพยานคนหนึ่งต้องการการยืนยันสนับสนุนมันก็ควรที่จะถูกยืนยันหรือสนับสนุนจากพยานหลักฐานอื่นที่มีที่มาต่างหาก เพราะความชัดเจนน่าเชื่อถือระหว่างการที่บุคคลคนหนึ่งพูดในเรื่องเดียวกันสองครั้ง ย่อมมีน้อยเมื่อเทียบกับกรณีที่บุคคล 2 คน ซึ่งทั้งสองให้การตรงกันในเรื่องเดียวกัน หรือถ้ามันถูกยืนยันโดยข้อเท็จจริงอื่น เช่น ในคดีข่มขืนคำให้การของหญิงผู้เสียหายว่า x เป็นผู้ทำร้ายเธอประการหนึ่ง และให้การว่า x วิ่งออกมาจากทุ่งหญ้าที่เกิดเหตุอีประการหนึ่ง คำให้การทั้ง 2 ข้อย่อมมีน้ำหนักความน่าเชื่อถือน้อยมากแม้ว่าหญิงผู้นั้นจะได้เล่าเรื่องดังกล่าวนี้ต่อบุคคลภายนอกถึง 2 คนก็ตาม

ในคดี R.v. Willoughby [72] มีประเด็นที่ต้องพิสูจน์คือ จำเลยคือชายที่กระทำการทำร้ายร่างกายเด็กผู้เสียหายใช่หรือไม่ หลังจากการกระทำความผิดได้เกิดขึ้น เด็กผู้เสียหายได้อธิบายว่า ผู้ที่ทำร้ายเธอมีตำหนิอยู่บนใบหน้า และเมื่อถึงตอนที่ต้องชี้ตัวผู้ต้องหาตลอดจนการชี้ตัวจำเลยในศาลก็ปรากฏว่าเด็กผู้เสียหายนั้นได้ชี้ว่าจำเลยคือผู้ทำร้ายเธอ ซึ่งข้อที่ว่าผู้ที่ทำร้ายเธอมีตำหนิบนใบหน้าซึ่งตรงกับของจำเลยก็ได้ปรากฏในศาลด้วย แต่ศาลอุทธรณ์

---

[71] John Andrews, Criminal Evidence, P. 265.

[72] R.v. Willoughby (1988) 88 Cr App Rep 91.

ถือว่าพยานหลักฐานทั้งหมดไม่เป็นอิสระจากกันอย่างเพียงพอ กล่าวคือ ลักษณะทางกายของจำเลยที่ปรากฏ ได้แก่ ตำหนิบนใบหน้า แม้ว่าจะตรงกันกับคำให้การของผู้เสียหายแต่มันก็ไม่สามารถนำไปยืนยันหรือสนับสนุนพยานของผู้เสียหายได้ กล่าวอีกนัยหนึ่ง คำให้การของผู้เสียหายและหลักฐานการชี้ตัวผู้ต้องหา แม้ว่าจะยอมรับฟังเป็นพยานได้เพื่อแสดงให้เห็นว่าพยานในชั้นสอบสวนกับพยานในชั้นศาลมีความต้องการตรงกัน แต่มันไม่สามารถที่จะนำมาประกอบเพื่อยืนยันหรือสนับสนุนคำให้การในชั้นศาลเพื่อแสดงว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดได้ ซึ่งผู้พิพากษา Hewitt R.v. Whitehed [73] ว่าถ้ายอมให้คำให้การในชั้นสอบสวนของพยานสามารถใช้ประกอบกับคำให้การในชั้นศาลของพยานคนเดียวกันนั้นได้ ก็เท่ากับว่า พยานคนเดียวสามารถพูดซ้ำในเรื่องเดียวกันนั้น 25 ครั้ง เพื่อเป็นการยืนยันหรือสนับสนุนในคำพูด 25 ครั้ง (the witness would only have to repeat her story 25 times to have 25 corroborations of it)

โดยนัยเดียวกัน กรณีที่พยานได้รับอนุญาตให้ทบทวนความทรงจำ (refresh his memory) โดยอาศัยไดอารี่หรือเอกสารอย่างอื่น ผู้พิพากษาจะต้องให้คำแนะนำที่ชัดเจนแก่ลูกขุนว่า ไดอารี่หรือเอกสารนั้นไม่สามารถนำมาประกอบกับคำให้การในชั้นศาลของพยานได้ เพราะนอกจากมันไม่มีสภาพเป็นพยานเอกสารตามกฎหมายแล้ว มันยังไม่เป็นอิสระจากพยานที่มันจะต้องถูกนำไปประกอบ [74]

---

[73] R.v. Whitehead (1929) 1 K.B. 99.

[74] John Andrews, Criminal Evidence, P. 266.

2.3 **ข้อบ่งชี้ว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิด** (Implication of the accused)

ในคดี R.v. Baskerville [75] ถือว่าพยานหลักฐานที่จะนำมาประกอบนั้นจะต้องบ่งชี้ได้ว่าจำเลยมีส่วนพัวพันในการกระทำความผิด นั่นคือมันต้องแสดงให้เห็นว่าความผิดนั้นได้ถูกก่อขึ้นและจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้น (that is it suggests both that the offence was committed and that the accused committed it)

ในคดี James v. R. [76] ซึ่งผู้ยื่นอุทธรณ์ถูกตัดสินข้อหาข่มขืน คำให้การของผู้ร้องทุกข์ถูกสนับสนุนโดยพยานหลักฐานทางการแพทย์ซึ่งพิสูจน์ว่าได้มีบุคคลหนึ่งร่วมเพศกับผู้เสียหายในช่วงเวลาที่เธออ้างว่าถูกข่มขืน ในการอุทธรณ์ต่อสภาองคมนตรี (the privy council) ตัดสินว่ากรณีพยานหลักฐานดังกล่าวไม่เพียงพอโดยให้เหตุผลว่า [77] พยานหลักฐานอิสระซึ่งอ้างว่าการร่วมประเวณีได้เกิดขึ้นไม่ใช่หลักฐานที่จะยืนยันกรณีเฉพาะบางอย่างว่า การข่มขืนได้ถูกก่อขึ้นหรือไม่ ถ้ามันถูกกระทำขึ้นมาจริง จำเลยเป็นผู้กระทำหรือไม่ และพยานหลักฐานดังกล่าวก็ไม่ได้แสดงให้เห็นว่าการร่วมประเวณีได้เกิดขึ้นโดยปราศจากความยินยอมหรือโดยจำเลยเป็นผู้กระทำ (Independent evidence that intercourse had taken place is not evidence confirming in some material particular either that the crime of rape had been committed or, if it had been, that it had been committed by the accused. It does not show that the intercourse took place without consent or that the accused was a party to it)

---

[75] R.v. Baskervill (1916) 2 K.B. 658.

[76] James v. R. (1970) 55 Cr. App. R. 299.

[77] John Andrews, Criminal Evidence, pp. 270-271.

ในคดี R.v.Hills [78] ศาลอุทธรณ์สังเกตุว่าพยานหลักฐานประกอบจะถูกให้โดยการรวมของพยานหลักฐานแวดล้อม ซึ่งแต่ละชิ้นไม่มีอันตรายในตัวเองแต่เมื่อมารวมกันแล้วมีแนวโน้มที่จะแสดงว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้นจริง (by a combination of pieces of circumstantial evidence, each innocuous on its own, which together tend to show the defendant committed the crime) เช่นพยานหลักฐานทางการแพทย์ที่แสดงว่าได้มีการร่วมประเวณี พยานหลักฐานที่แสดงว่าจำเลยอยู่ตามลำพังกับเหยื่อระหว่างเวลาที่ถูกอ้างว่าความผิดได้เกิดขึ้น พยานหลักฐานซึ่งแสดงอาการบาดเจ็บของเหยื่อรวมถึงเสื้อผ้าของเหยื่อที่ขาดวิ่น จะเห็นว่าพยานชิ้นแรกไม่ได้บ่งชี้ว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดหรือแสดงให้เห็นว่าการร่วมประเวณีเป็นไปโดยปราศจากความยินยอม พยานชิ้นที่สองไม่ได้แสดงว่าการร่วมประเวณีได้เกิดขึ้นหรือเกิดขึ้นโดยปราศจากความยินยอมและพยานชิ้นที่สามก็มิได้บ่งชี้ตัวจำเลยว่าเป็นผู้กระทำความผิดหรือแสดงว่าการร่วมประเวณีได้เกิดขึ้น แต่เมื่อพยานหลักฐานทั้งหมดมารวมกันมันมีแนวโน้มที่จะแสดงว่า การร่วมประเวณีได้เกิดขึ้นจริงและเกิดขึ้นโดยปราศจากความยินยอมของเหยื่อ และบ่งชี้ว่าจำเลยมีส่วนเกี่ยวข้องกับการร่วมประเวณีนั้น [79] อย่างไรก็ตาม ที่สำคัญก็คือพยานแวดล้อมที่จะนำมาประกอบกันนี้จะต้องมีที่มาเป็นอิสระแยกต่างหากจากกัน

ส่วนในสหรัฐอเมริกานั้น พยานหลักฐานที่จะนำมาประกอบกับคำรับสารภาพมี 2 ความคิดเห็น ความเห็นแรกเห็นว่า พยานหลักฐานประกอบจะต้องเป็นพยานอิสระซึ่งบ่งชี้เป็นที่แน่นอนว่าคำรับสารภาพนั้นน่าเชื่อถือ ส่วนความเห็นที่สองเห็นว่า พยานหลักฐานประกอบจะต้องมีแนวโน้มที่จะพิสูจน์ได้ถึงการกระทำความผิด [80] ซึ่งในประการที่ 2 นี้รู้จักกันดีในชื่อ

---

[78] R.v. Hills (1988) 86 Cr. App. R. 26.

[79] Rupert Cross, Cross on Evidence, P. 245.

[80] Mc Cormick's, Handbook on the Law of Evidence, P. 346.

Corpus delicti ซึ่งหมายถึง ข้อเท็จจริงที่ถือว่ามีการกระทำผิดเกิดขึ้น วัตถุที่เป็นพยานหลักฐานว่าได้มีการกระทำความผิด เช่น ศพของผู้ที่ถูกฆ่า [81] ซึ่งศาลอเมริกันส่วนใหญ่จะยอมรับหลัก Corpus delicti มากกว่า

เพื่อยืนยันให้แน่ใจในความผิด โจทก์จำเป็นต้องแสดงให้ศาลเห็นว่า (1) มีความเสียหายหรืออันตรายเกิดขึ้น (2) ความเสียหายหรืออันตรายนั้นเป็นผลอันเกิดจากการกระทำความผิดทางอาญา และ (3) จำเลยเป็นผู้กระทำความผิดทางอาญานั้น อย่างไรก็ตาม พยานหลักฐานซึ่งจะนำมาประกอบคำรับสารภาพของจำเลยนั้นจะต้องแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มที่ว่าได้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นเท่านั้น กล่าวคือนัยหนึ่ง โจทก์จะต้องแสดงพยานหลักฐานประกอบที่มีลักษณะเป็น Corpus delicti โดยอาศัยพยานหลักฐานอิสระซึ่งแสดงให้เห็นว่าได้มีความเสียหายและอันตรายเกิดขึ้นจากการกระทำความผิดทางอาญา แต่ไม่จำเป็นต้องแสดงให้เห็นถึงขั้นว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดทางอาญานั้นอย่างในอังกฤษ ถ้อยคำที่ศาลอเมริกันใช้เรียกเกี่ยวกับพยานหลักฐานประกอบที่มีลักษณะเป็น Corpus delicti นี้มีแตกต่างกันไปเช่น บางคดีใช้คำว่า "slight" evidence [83] บางคดีใช้คำว่า a "substantial" amount [84] และบางคดีก็ใช้คำว่า a "prima facie showing" [85] แต่ไม่ว่าศาลจะใช้ถ้อยคำใด

---

[81] ธง วิทัยวัฒน์, พจนานุกรมศัพท์และสำนวนกฎหมาย (อังกฤษ-ไทย) พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติบรรณการ, 2537), หน้า 77.

[82] ตัวอย่างเช่นในคดี Mosley v. State, 246 A & K. 352, 438 S.W. 2d 311 (196) ซึ่งอธิบายว่า เป็นการเพียงพอแล้วสำหรับคำรับสารภาพในคดีข่มขืนที่ถูกพิจารณาร่วมกับพยานหลักฐานประกอบที่มีแนวโน้มที่จะพิสูจน์ได้ว่าการข่มขืนได้เกิดขึ้น โดยไม่จำเป็นต้องชี้ให้เห็นว่าจำเลยได้เกี่ยวข้องกับความผิดนั้น

[83] State v. Uric, 92 Idaho 77, 437 P. 2d 24 (1968)

[84] Miller v. State, 251 Md. 362, 247 A. 2d 530 (1968)

[85] Stste V. Hamilton, 1 N.C. App. 99, 160 S.E. 2d 79 (1968)

พยานหลักฐานอิสระที่จะต้องนำมาประกอบเพื่อพิจารณาร่วมกับคำรับสารภาพของจำเลยนั้น จะต้องมีแนวโน้มที่จะแสดงให้เห็นว่าได้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น

ตัวอย่างในคดี People v. Perfecto [86] คำรับสารภาพของจำเลยในคดีข่มขืนถูกพิจารณาร่วมกับพยานหลักฐานอิสระที่เป็น Corpus delicti ดังนี้ (1) คำให้การของพยานคนหนึ่งซึ่งให้การว่าเห็นจำเลยออกมาจากห้องของเขา จากนั้นแสงไฟในห้องของเหยื่อดับลง อีกไม่นานก็เห็นจำเลยออกมาจากห้องของเหยื่อแล้วกลับไปที่ห้องของจำเลยโดยถือผ้าเช็ดหน้าปิดใบหน้าของเขาไว้ คำให้การถึงรอยแผลถลอกที่เกิดขึ้นบนใบหน้าของเหยื่อ (2) ข้อพิสูจน์เกี่ยวกับรอยเปื้อนสีแดงที่ติดอยู่บนผนังในห้องของเหยื่อ และกระดาษที่กระจัดกระจายอยู่บนพื้น และ (3) คำให้การที่ว่าสภาพของเหยื่อมีรอยแผลถลอกและกระดูกไหปลาร้าหัก มีเลือดไหลออกมาจากตัวของเหยื่อในขณะที่ถูกยกขึ้นใส่เปลหามคนเจ็บ ซึ่งคำรับสารภาพของจำเลยเมื่อนำมาพิจารณาร่วมกับพยานหลักฐานประกอบดังกล่าว ศาลเห็นว่าเพียงพอที่จะเชื่อได้ตามคำรับสารภาพนั้น

---

[86] People v. Perfecto, 26 I11. 2d 228, 186 N.E. 2d 258 (1962)